

Leerkrachthandleiding M7 - start Fictie

Les 1 - 20 : 'Groep zeven slaat terug'

Inhoudsopgave

Overzicht 'Groep zeven slaat terug' - Jacques Vriens	4
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 1-5.....	6
Les 1.....	8
Les 2.....	12
Les 3.....	14
Les 4.....	16
Les 5.....	18
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 6-10.....	21
Les 6.....	22
Les 7.....	24
Les 8.....	26
Les 9.....	28
Les 10.....	30
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 11-15.....	33
Les 11.....	34
Les 12.....	36
Les 13.....	38
Les 14.....	40
Les 15.....	42
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 16-20.....	45
Les 16.....	46
Les 17.....	48
Les 18.....	50
Les 19.....	52
Les 20.....	54
Antwoorden teamboekje	57
Antwoorden bij de toetsen	65

Overzicht 'Groep zeven slaat terug' - Jacques Vriens

Les	1-5	6-10	11-15	16-20
Bladzijde	7 t/m 55	56 t/m 94	95 t/m 136	137 t/m 170
Woorden van de week	verbeten in aantocht ontfermen de chantage de driftbui de overblijf	dresseren failliet verslag uitbrengen de fauteuil in rep en roer hysterisch	krampachtig kennelijk minachtend de raskat triomfantelijk huiveren	smiespelen (ermee) op de proppen komen hartgrondig de protestactie de argwaan onverbidelijk
Lezen en team-opdrachten	Woorden van de week: Betekenissen van woorden duidelijk maken d.m.v. teamwoordbonnen. Lezen: Voorspellen: Invaller: wat kan er misgaan? Verhelderen: Wie is de 'Dorus'-figuur? Wat weet je over de personages?	Woorden van de week: Betekenissen opzoeken in het (spreek-) woordenboek. Lezen: Verhelderen: In eigen woorden weergeven wat ervoor zorgt dat meester Tom Sarah in de gaten gaat houden, waarom er puntjes in de zin staan, waarom Rutger-Jan zelf cola en chips gaat halen, wat het plan van Youssef is en wat ervan terecht komt en waarom Dagmar opgelucht is dat Youssef Sarahs geheim ook weet.	Woorden van de week: Betekenissen opzoeken in het (spreek-) woordenboek. Lezen: Verhelderen: In eigen woorden uitleggen waarom de kinderen in de klas flauwe opmerkingen maken, waarom Bartje knalrood wordt, waarom Dagmar en Youssef teleurgesteld zijn en wie Rutger-Jan bedoelt met <i>mijn ouweheer</i> en waarom hij niets over de katjes mag horen.	Woorden van de week: Betekenissen opzoeken in het (spreek-) woordenboek. Lezen: Samenvatten: Een verhaalkaart invullen over een hoofdstuk en aan de hand daarvan een samenvatting schrijven, samenvatten wat er in het weekend gebeurt en samenvatten wat het plan is om Sarah te helpen. Verhelderen: Uitleggen waarom de moeder van Kelly iets zegt en uitleggen waarom het boek 'Groep zeven slaat terug' heet.
Toets-Opdrachten*	Begrijpend lezen: 4 meerkeuzevragen, 1 open vraag Woordenschat: 2 open vragen, 1 betekenisvolle zin, 2 meerkeuzevragen	Begrijpend lezen: 4 meerkeuzevragen, 1 open vraag Woordenschat: 2 open vragen, 1 betekenisvolle zin, 2 meerkeuzevragen	Begrijpend lezen: 4 meerkeuzevragen, 1 open vraag Woordenschat: 2 open vragen, 1 betekenisvolle zin, 2 meerkeuzevragen	Begrijpend lezen: 4 meerkeuzevragen, 1 open vraag Woordenschat: 2 open vragen, 1 betekenisvolle zin, 2 meerkeuzevragen

Schrijf-opdrachten* *	Poster maken over vijf personages uit het boek met beschrijving van uiterlijk en eigenschappen.	Een brief schrijven vanuit het perspectief van Dagmar over haar gevoelens en gedachten.	Informatie over een bepaald thema weergeven in een 'Wist je dat ... ?' poster.	Een protestbord maken over een zelfgekozen onderwerp.
---------------------------------	---	---	--	---

*Toets: Op de vierde dag wordt de toets afgenomen. De toets kent twee onderdelen: begrijpend lezen en woordenschat. De leerlingen maken de toets individueel en de toets wordt daarna gelijk nabesproken. Als meerdere leerlingen het verkeerde antwoord gekozen hebben, is het van belang om de denkstappen nog eens hardop voor te doen en in de week erna extra aandacht aan te besteden via modeling.

**Schrijfopdrachten: Er kan voor gekozen worden om een schrijfopdracht uit te spreiden over twee weken. Maak in dat geval een keuze uit de bovenstaande opdrachten.

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 1-5

'Groep zeven slaat terug' – Jacques Vriens

De meester van groep zeven is al een tijdje ziek. De vervanger kan de klas absoluut niet aan en er wordt volop geruzied en gepest. Een paar kinderen proberen daar iets aan te doen. Helaas verandert de sfeer in de groep niet. Bij toeval ontdekt Dagmar dat er bij Sarah thuis rare dingen gebeuren, maar ze moet beloven om haar mond te houden. Op een dag loopt het zo uit de hand, dat Dagmar haar belofte verbreekt. En dan komt groep zeven eensgezind in actie. Want dat hun klasgenootje mishandeld wordt, dat pikken ze niet!

De lesdoelen van les 1-5:

'Groep zeven slaat terug' – Jacques Vriens blz. 7 t/m 55	
Verhalend: (humor/school/ kindermishandeling)	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen hebben plezier tijdens het lezen. - De leerlingen kunnen de verhaallijnen herkennen en volgen. - De leerlingen kunnen zich herkennen in beschrijvingen van (school-)situaties. - De leerlingen weten bijzonderheden te noemen van kindermishandeling.
Teamopdrachten	
Woordenschat:	- De leerlingen kunnen de betekenis van woorden duidelijk maken door middel van teamwoordbonnen.
Lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen op basis van de voor- en achterkant voorspellen wat voor soort boek 'Groep zeven slaat terug' is. - De leerlingen kunnen de inhoud van het boek voorspellen met door gebruik te maken van de tekst en eigen ervaringen. - De leerlingen kunnen uit de tekst de belangrijkste informatie vinden over de 'Dorus'-figuur en verschillende personages.
Schrijven:	- De leerlingen kunnen kenmerken van de belangrijkste personen weergeven.

Vorbereiding (voorafgaand aan les 1-5):

- Stel teams samen en bepaal de maatjes.
- Zet het digibordschema 'Groep zeven slaat terug' les 1-5* klaar.
- Hang de woordmuur op.
- Leg een beker klaar met daarin de lollystokjes waarop de namen van de leerlingen staan.
- Leg de teambakken klaar met daarin het leesboek, de teamboekjes, memo's en de spiekbrieven.
- Leg voor elk team een A3 poster klaar (les 1).
- Leg de kaart 'Voorspellen met de dobbelsteen'* en een dobbelsteen voor elk team klaar (les 1).
- Leg voldoende kopieën klaar (teamopdrachten: teamwoordbon)*.
- Leg per team 6x de studiewijzer 'woord en betekenis'* klaar.
- Leg een kistje/doosje klaar waar de leerlingen de teambonnen in kunnen doen (teamopdrachten).
- Leg antwoordblad ABCD* met wasknijper klaar per leerling (les 4).
- Leg per team mapjes klaar die kunnen dienen als teamwoordenboek.

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les	Woorden van de week	Blz.	Betekenis
1.	verbeten	7	<i>Boos en vastberaden.</i>
1.	in aantocht	12	<i>Eraan komen.</i>
2.	ontfermen	17	<i>Zich het lot van iemand aantrekken en er voor gaan zorgen.</i>
2.	de chantage	24	<i>Dreigen om iets ergs te doen als de ander niet iets voor jou doet.</i>
3.	de driftbui	29	<i>Kortdurende bui van kwaadheid.</i>
3.	de overblijf	35	<i>De plek waar je tussen de middag blijft (om te lunchen).</i>

N.B. Het onderwerp van dit boek 'Kindermishandeling' is zwaar. Om het te verlichten is ervoor gekozen om de opdrachten niet specifiek hierover te laten gaan.

Les 1

- Samenwerk vaardigheid:** - Door de teams te bepalen.
- Lesdoel:** - De leerlingen kunnen op basis van de voor- en achterkant voorspellen wat voor soort boek 'Groep zeven slaat terug' is.
- De leerlingen kunnen de inhoud van het boek voorspellen door gebruik te maken van de tekst en eigen ervaringen.
- Materialen:** - 'Groep zeven slaat terug', blz. 7 t/m 16
- Groepsvormingsactiviteit, nr. 18
- A3 per team voor teamposter
- beker met lollystokjes (met alle namen van de leerlingen)
- teamboekje, les 1-5
- per team een mapje voor het teamwoordenboek
- per team een voorspelkaart en een dobbelsteen
- woordmuur
- per team 6x de studiewijzer 'woord en betekenis'

INTRODUCTIE

"Vandaag is de start van Success for All op niveau M7. Sommige onderdelen zijn nieuw en sommigen zijn hetzelfde zoals vorig jaar/de vorige periode, zoals de teamopdrachten. Natuurlijk gaan we vandaag starten met een nieuw boek. Voordat we met het boek gaan beginnen gaan we eerst een naam en een yell bedenken voor de teams."

TEAMNAAM EN TEAMBOEKJE

Zie Groepsvormingsactiviteiten, nr. 18: 'In de cirkel'

DDU

1. Uitleg. "Overleg in je team wat je de afgelopen maand. Misschien heb je een bijzonder plekje bezocht of iets heel leuks gedaan. Schrijf of teken dat in jouw hoekje van de poster. Kijk of er ook iets is wat je allemaal gedaan hebt, misschien zijn jullie allemaal wel een keer heerlijk uit eten geweest of ben je naar de dierentuin geweest. Dat kun je dan gebruiken voor je teamnaam (en je teamyell). Als mijn teamleden en ik allemaal een dierentuin hebben bezocht kunnen wij ons team het 'Dierenteam' noemen. Voordat we gaan overleggen, gaan we eerst even afspreken hoe we dat gaan doen. Wie weet nog met welke stem je gaat overleggen?" **DDU.** "Je overlegt met je overlegstem of fluisterstem. Een overlegstem is een zachte stem, je maatje en je team kunnen je stem dan horen, maar de rest van de klas niet. Ga nu in je team overleggen wat je hebt gedaan in de vakantie. We spreken af dat we om de beurt praten en we zorgen ervoor dat iedereen aan de beurt komt. Als iedereen de beurt heeft gehad, ga je nadenken over wat jullie allemaal hetzelfde hebben en dat schrijf je dan in de middelste cirkel. Als er iets is wat jij alleen gedaan hebt en je teamleden niet dan schrijf je dat in je eigen cirkel. Voor het bedenken van jullie teamnaam en yell kijk je goed naar wat in de middelste cirkel staat, dat helpt bij het bedenken van een echte teamnaam."

Kijk of de opdracht goed begrepen wordt en stuur bij als dat nodig is.

10 minuten

**tip
tijd**

2. Bespreken van de teamnamen. Geef van elk team een leerling de beurt (b.v. met lollystokjes of nummers) om de naam te zeggen en hoe ze daarop gekomen zijn, waardeer de originaliteit en of het een echte teamnaam is.

///

3. Schrijver van de dag/week. "Overleg wie van jullie de schrijver van de dag/week wordt. Die schrijft deze dag/week de punten in het teamboekje bij week 1 (les 1-5) en hij of zij noteert straks ook alle teamantwoorden in het teamboekje."

4. Teamlijst. “In jullie teambakje ligt een teamboekje met daarin een teamlijst. Op de teamlijst noteert de schrijver de punten die het team verdient als er goed samengewerkt wordt. Iedere week bepalen jullie per team aan welke vaardigheid jullie willen werken. Overleg in je team aan welk doel jullie deze week extra aandacht willen besteden en schrijf dat op in het teamboekje op de teamlijst van week 1.”

///

5. Afronding. “Elk team krijgt van mij (10) punten voor ‘Maak de opdracht af’ omdat het elk team gelukt is een echte teamnaam te bedenken en een samenwerkvaardigheid te bepalen. Aan het einde van de les mag ieder team de punten optellen en op vrijdag gaan we kijken welk team het team van de week is geworden.”

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek)woorden in de tekst in het woordenboek opzoeken en de leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

1. Uitleg. “Net zoals bij de eerdere lessen van Success for All beginnen we de les met het opschrijven van de woorden van de week. Ik lees ze eerst hardop voor. In het teamboekje bij les 1-5 staan de woorden van de week in een kolom. Daar zie je woorden staan als ‘verbeten’. In de kolom ernaast staan de opdrachten. De eerste opdracht is dat je in het woordenboek de betekenis van de woorden moet opzoeken. Daarna is er een opdracht waarbij je het teamwoordenboek moet aanvullen met woorden die je zelf gevonden hebt. Over dit teamwoordenboekje gaan vertel ik straks meer.”

2. Lees de woorden voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.

3. De leerlingen schrijven de woorden in het teamboekje bij week 1.

tijd
klaar

10 minuten

woordenlijst

4. Modeling. “Vandaag gaan we kijken wat we van de eerste twee woorden weten. Het eerste woord is ‘verbeten’. Ik ken het woord niet, maar ik zie wel dat in het woord ‘beten’ staat, misschien heeft het iets te maken met bijten. Dit denk ik omdat ‘beten’ de verleden tijd is van bijten. Nu het tweede woord: ‘in aantocht’. Bespreek met je maatje/team wat je weet van deze woorden. Misschien ken je de betekenis van het hele woord of misschien de betekenis van een deel van het woord. Luister actief naar de ander zodat je goed hoort wat je maatje/teamlid zegt, want straks geef ik een beurt en dan moet jij misschien vertellen wat jullie besproken hebben.” **Geef tijd voor overleg over (één van) de woorden en bepaal via het trekken van een lollystokje/nummer wie een beurt krijgt. Waardeer (ook bij een fout antwoord) het actief luistergedrag en leg uit dat het team daarom de punten krijgt.**

GH

///

→

Noteer de suggesties op de woordmuur.

tip

Doe de denkstappen even kort voor als meerdere leerlingen de vraag niet kunnen beantwoorden.

tip

Als de leerlingen allemaal al een periode in M7 gezeten hebben, kunt u dit gedeelte overslaan.

“In het niveau M7 is er iets nieuws rondom de woorden van de week. Ik zei er net al iets over: het teamwoordenboek. Vanuit niveau M6 en E6 waren jullie het gewend om tijdens les 1, 2 en 3 op zoek te gaan naar de betekenis van vier woorden. Zo leerden we er iedere week twaalf woorden bij. In dit niveau gaat dat anders. Vanaf nu krijgen jullie twee woorden per dag aangeleverd, tijdens les 1, 2 en 3. Dan komen we op zes woorden. Dat is niet veel. Daarom gaan jullie ook elke dag op zoek naar twee nieuwe woorden. Tijdens het lezen van de tekst kom je waarschijnlijk wel woorden tegen die je niet begrijpt of waarvan je niet precies weet wat het betekent. Hier plak je een memo bij. De woorden waar je een memo bij hebt geplakt bespreek je in het team. Jullie kiezen als team welke woorden je invult in je teamwoordenboek. Dat doe je door bij de woorden die je gevonden hebt met je team een kopieerblad ‘Woord en betekenis’ in te vullen en ze bij elkaar in een mapje te doen. De woordenlijst kan verschillen tussen de teams. Toen ik de tekst las die hoorde bij les 1, kwam ik bijvoorbeeld het woord ‘kleedgeld’ tegen op bladzijde 13. Ik weet niet precies wat het woord inhoudt. Daarom plak ik er een memo

bij. Als mijn team ook niet weet wat het betekent en vindt dat het in het teamwoordenboek moet komen, kunnen we daarvan de betekenis opzoeken en opschrijven. Op die manier zoek je samen met je team tijdens les 1, 2 en 3 elke les twee woorden op.”

5. Woordenlijst. “Na het lezen vul je de woordenlijst van week 1 (les 1-5) verder in en ga je op zoek naar woorden voor in je teamwoordenboek.”

VOORSPellen EN DOEL VAN DE SCHRIJVER

Doel: De leerlingen kunnen op basis van aanwijzingen voorspellen waar het verhaal over gaat en wat het schrijfdoel van de auteur is.

1. Uitleg. “Vandaag beginnen we te lezen in een nieuw boek. Door het boek te bekijken kunnen we al een beetje bedenken waar het boek over gaat.”

2. Opdracht. “Ieder team gooit met de dobbelsteen en kijkt op de kaart welke opdracht bij het aantal ogen van de dobbelsteen hoort. Bekijk de voor- en achterkant van het boek en kijk of je aanwijzingen kunt vinden waar dit boek over gaat. Overleg wat jullie teamantwoord is. Zorg ervoor dat iedereen dat teamantwoord kan geven. Als je klaar bent, kun je nog eens met de dobbelsteen gooien en een volgende vraag gaan opzoeken in het boek.”

GH **Geef tijd om te bladeren in het boek, te overleggen en te komen tot teamantwoorden. Geef willekeurige beurten en schrijf de belangrijkste voorspellingen op (bijvoorbeeld in de verhaalkaart) en waardeer de antwoorden met punten.** “We gaan na les 5 kijken wat we goed voorspeld hebben en wat toch anders is dan dat we nu denken.”

///

3. Schrijversdoel. “De schrijver heeft het boek geschreven met een bepaald doel, wat wil de schrijver denk je?” **DDU.** “De schrijver wil ons vermaken, hij wil graag dat we plezier hebben tijdens het lezen.”

DDU

VOORLEZEN

1. Voorlezen: bladzijde 7 t/m 16.

tip

Sta stil bij woorden waarvan de betekenis mogelijk niet bekend is bij de leerlingen. Die woorden kun je een memo bij plakken tijdens het lezen. De leerlingen kunnen deze woorden opschrijven in hun teamwoordenboek en daar de betekenis bij schrijven. U kunt dit deze les ook samen met ze doen en modelleren hoe je de betekenis vindt. Voorbeelden van woorden voor het in het teamwoordenboek zijn ‘kleedgeld’ (blz. 13) en ‘in de maling nemen’ (blz. 15).

AFRONDING

1. Woordmuur. “De eerste vier woorden zijn de woorden die in de tekst van vandaag staan. Als het goed is weten we nu wat de woorden betekenen. Elk team krijgt één woord van de dag. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Dat kan op vier verschillende manieren: 1. tekenen van het woord, 2. uitbeelden van het woord, 3. woordweb, 4. laten raden door het geven van tips (heeft te maken met, het tegenovergestelde is, je hebt het nodig bij, enz..).”

GH

Geef elk team een woord van de week, geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje.

///

Elk team dat het woord goed raadt of woord goed uitlegt: punten.

terugblik

- samenwerkvaardigheid
- punten en feedback

vooruitblik

- teamopdrachten

Les 2

Lesdoel:

- De leerlingen kunnen voorspellen wat er mis kan gaan met een invaller.
- De leerlingen kunnen uit de tekst de belangrijkste informatie vinden over Patrick, Meester Tom, Dagmar, Kelly, Youssef, Rutger-Jan en Sarah.
- De leerlingen kunnen voorspellen wat de rol van Patrick, Meester Tom, Dagmar, Kelly, Youssef, Rutger-Jan en Sarah in het boek zal zijn.

Materialen:

- 'Groep zeven slaat terug', blz. 17 t/m 27
- teamwoordenboek
- kopieën team(woord)bonnen
- teamboekje, les 1-5

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik

- samenwerkvaardigheid
- woorden van de week
- vormen nieuwe teams
- voorlezen

vooruitblik

- woorden van de week
- teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek)woorden in de tekst in het woordenboek opzoeken en de leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

tijd klaar

1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen, kijken of ze de juiste bladzijde opgeschreven hebben en of ze de betekenis van een woord kunnen omschrijven. Daarna schrijven ze met deze woorden betekenisvolle zinnen.

5 minuten

maatje helpen, woordenlijst

GH

2. Woorden van de week. "Voor de opdrachten 1 en 2 bij de woorden van de week is het belangrijkste dat je goed gebruik maakt van de tekst om achter de betekenis van het woord te komen. In het woordenboek staan soms verschillende betekenissen van een woord en het is belangrijk dat je de betekenis kiest die past bij het verhaal. Het is handig dat je de woorden in de tekst terug kunt vinden. Plak daarom op deze woorden een memo of noteer ze met het bladzijdenummer op een kladblaadje. Na het lezen zoek je in het woordenboek op wat het woord betekent. Deze betekenis schrijf je achter het woord in het teamboekje." **Geef tijd voor overleg en geef daarna een teamlid de beurt. Dat teamlid vertelt wat ze bedacht hebben bij de woorden en deze 'hints' worden genoteerd achter de woorden op de woordmuur.**

///

Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.

"De hints op de woordmuur gaan je helpen bij het verhelderen van de woorden."

3. Woordenlijst/bonnen. "Na het lezen vul je de woordenlijst in je werkschrift verder in. Samen met je teamoverleg je welk woord van vandaag het woord is dat jullie gaan gebruiken voor de schatkist. Met dit woord vul je een teamwoordbon in. Aan het einde van de les bespreken we deze teamwoordbonnen."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen uit de tekst de belangrijkste informatie vinden over Patrick, Meester Tom, Dagmar, Kelly, Youssef, Rutger-Jan en Sarah en voorspellen wat hun rol is in de rest van het boek.

DDU

1. Leesdoel. "Vandaag gaan we stukjes tekst verhelderen. Dat betekent dat we iets in eigen woorden gaan vertellen. Waarom is dat belangrijk? Wat laat je zien als je iets in eigen woorden vertelt?" **DDU.** "Als het lukt om iets in eigen woorden te vertellen, dan laat je zien dat je begrijpt

waar dat stukje tekst over gaat. De opdracht van vandaag is dat we uit de tekst bijzonderheden gaan halen over een personage uit het boek.”

2. Modeling. “Vandaag gaat ieder team na het lezen met opdracht 1 en 2 bezig. Opdracht 2 is een grote opdracht die je ook nog af kunt maken tijdens les 3. Bij opdracht 2 moet ik dus informatie opzoeken over de personages. Dat doe ik door de tekst te lezen en memo’s te plakken bij aanwijzingen over deze personages. Als ik begin met lezen zie ik gelijk iets over Sarah. In de eerste regel staat namelijk dat Sarah pas in het begin van dit schooljaar op hun school is gekomen en moeilijk kon wennen in groep zeven. Hierbij plak ik een memo. Ik les verder.” **Lees bladzijde 17 t/m ‘...zette haar in hun groepje’.** “Sarah kreeg dus hulp van Dagmar en Kelly. Daar plak ik ook een memo bij. Zo blijf ik memo’s plakken bij alle personages. Het zijn wel heel veel personages en het is lastig om daar in je eentje allemaal op te letten. Wat is handig om hier te doen?” **DDU.** “Je kan hierbij een verdeling maken binnen je team. Je kan per tweetal werken of iedereen alleen laten zoeken. Het is wel belangrijk dat je de informatie goed met elkaar uitwisselt, want iedereen in het team hoort straks te weten wat je hebt gevonden over de personages.”

3. Teamopdrachten. Plannen van de opdrachten. “Lees de opdracht met elkaar goed door en overleg hoe je dit als team gaat aanpakken. Bedenk wat je de vorige les als Tips & Tops van de groep hebt gekregen en zet dat in bij het maken van de opdracht.”

tijd 5 minuten

4. Zelfstandig lezen: blz. 17 t/m 27, memo’s plakken op aanwijzingen.

tijd 10 minuten

klaar woordenlijst

5. Maatjeswerk: memo’s vergelijken en aan elkaar uitleggen waarom dit een belangrijke aanwijzing is.

tijd 10 minuten

klaar Duolezen: blz. 26 t/m 27. Elkaar overhoren, woordenlijst, alvast bezig met de teamopdrachten.

6. Teamopdrachten. Uitvoeren van de opdrachten.

tijd 20 minuten

/// Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.

GH 7. Groep. Laat de teams vertellen wat ze als teamantwoord hebben op de vraag wie of wat ‘Dorus’ is. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst.

/// Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

GH 1. Teamopdracht. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe het gegaan is met de opdrachten. Mogelijk is er een team dat al een opdracht klaar heeft en daar punten voor heeft gekregen. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. De andere teams kunnen Tips en Tops geven. Besteed ook aandacht aan het samenwerken, vraag ernaar welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze die hen helpt om de teamopdrachten goed te maken.

2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams met welke woorden ze de woordmuur compleet willen maken. Zorg dat de woordmuur vandaag volledig ingevuld is. Waardeer antwoorden die de teams geven met gebruik van argumenten met punten.

terugblik

- teamopdrachten
- woorden van de week
- punten en feedback

voorblik

- woorden van de week
- teamopdrachten

Les 3

Lesdoel: - De leerlingen kunnen uit de tekst de belangrijkste informatie vinden over de verschillende personages.

Materialen:

- 'Groep zeven slaat terug', blz. 28 t/m 36
- teamwoordenboek
- teamwoordbonnen
- teamboekje, les 1-5

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik

- woorden van de week
- teamopdrachten

vooruitblik

- woorden van de week
- teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek)woorden in de tekst in het woordenboek opzoeken en de leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

tijd klaar

1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen, kijken of ze de juiste bladzijde opgeschreven hebben en of ze de betekenis van een woord kunnen omschrijven. Daarna schrijven ze met deze woorden betekenisvolle zinnen.

5 minuten

maatje helpen, woordenlijst

2. Woordmuur. "Bespreek de laatste twee gegeven woorden en bepaal samen nog twee woorden. Bedenk wat je samen al van de woorden weet. Denk eraan dat alle teamleden straks moeten kunnen uitleggen wat jullie met elkaar weten over de vier woorden van vandaag." **Geef tijd voor overleg en geef daarna een teamlid de beurt. Dat teamlid vertelt wat ze bedacht hebben bij de woorden die al gegeven zijn en deze 'hints' worden genoteerd achter de woorden op de woordmuur. Waardeer met punten. Doe de denkstappen even kort voor als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden.**

3. Woordenlijst/bonnen. "Net zoals bij de vorige les vul je na het lezen de woordenlijst in je werkschrift verder in. Samen met je team overleg je welk woord van vandaag het woord is dat jullie gaan gebruiken voor de schatkist."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen uit de tekst de belangrijkste informatie vinden over de verschillende personages.

1. Uitleg leesdoel. "We hebben deze week twee leesdoelen: verhelderen en voorspellen. Bij het verhelderen is het belangrijk dat je de tekst zorgvuldig leest en, als het nodig is, ook herleest. Zo kun je een goed antwoord vinden op de teamvragen. Bij het beantwoorden van de verhelderopdrachten moet je elke stap goed doorlezen en die stap eerst nemen, voordat je naar de volgende stap gaat. De tweede teamopdracht gaat over verschillende personages uit het verhaal. Tijdens het lezen gaan we vooral letten op wat we over de personages te weten komen en memo's plakken op aanwijzingen over hoe iemand eruitziet en/of de eigenschappen van de personages."

2. Modeling. "Opdracht 3 gaat over Dorus. Deze naam zijn we niet eerder tegengekomen. We moeten antwoord vinden op de vraag wie 'Dorus' is. Wat moet ik nu tijdens het lezen gaan doen? Ik ga de tekst lezen met deze vraag in mijn hoofd en tijdens het lezen plak ik memo's op aanwijzingen. Ik begin te lezen op bladzijde 28." **Lees de eerste bladzijde voor tot 'Waarom heeft pap jou door de wc gespoeld?'** "Dat is raar, hoe kan een 'Dorus' door de wc gespoeld worden? Hierop plak ik een memo, want dat is een belangrijke aanwijzing: 'Dorus' is dus iets

wat je door de wc kan spoelen. Door memo's te plakken op aanwijzingen kan ik straks als ik met mijn team ga overleggen snel de aanwijzingen terugvinden en samen met het team de belangrijkste kenmerken van 'Dorus' opschrijven. De andere teamopdracht, opdracht 2, gaat over de belangrijke personen in het verhaal. Voor deze vraag moet je ook aanwijzingen over de personen in de tekst vinden en daar memo's op plakken. Omdat we vandaag veel opdrachten hebben is het handig om de taken te verdelen. Je kunt afspreken dat twee maatjes iets gaan zoeken over meester Tom en Kelly en dat de andere maatjes informatie gaan zoeken over Rutger-Jan en Patrick, maar je mag ook andere verdelingen maken. Kijk met je team eerst naar de opdrachten, lees deze goed door en spreek af hoe je dit gaat aanpakken." **Geef tijd voor het lezen van de opdrachten en het plannen.**

2. Zelfstandig lezen: blz. 28 t/m 36, memo's plakken op aanwijzingen.

tijd
klaar

10 minuten

woordenlijst

3. Maatjeswerk: memo's vergelijken en aan elkaar uitleggen waarom dit een belangrijke aanwijzing is.

tijd
klaar

10 minuten

Duolezen: blz. 35 t/m 36. Elkaar overhoren, woordenlijst, alvast bezig met de teamopdrachten.

4. Team. Teamopdrachten. Uitvoeren van de opdrachten.

tijd
klaar

10 minuten

teamwoordbon

GH

5. Groep. Laat de teams vertellen wat ze als teamantwoord hebben op de vraag wie met wie ruzie heeft en welke informatie over de personages zij daaruit hebben kunnen halen. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst.

///

Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

GH

1. Teamopdracht. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe het gegaan is met de opdrachten. Mogelijk is er een team dat al een opdracht klaar heeft en daar punten voor heeft gekregen. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. De andere teams kunnen Tips en Tops geven. Besteed ook aandacht aan het samenwerken, vraag ernaar welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze die hen helpt om de teamopdrachten goed te maken.

2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams met welke woorden ze de woordmuur compleet willen maken. Zorg dat de woordmuur vandaag volledig ingevuld is. Waardeer antwoorden die de teams geven met gebruik van argumenten met punten.

terugblik

- teamopdrachten
- woorden van de week
- punten en feedback
- schatkist: bespreken van de teamwoordbonnen en bepalen van de punten

voorblik

- toets
- introductie schrijfopdracht

Les 4

Lesdoel: - De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

Materialen:

- 'Groep zeven slaat terug', blz. 37 t/m 46
- toetsboekje, week 1 (les 4)
- antwoordblad ABCD* met wasknijper
- Brain Game nr. 6: 'Zoek de dirigent'
- A4 om op te tekenen

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - teamopdrachten met informatie over personages
- woorden van de week

vooruitblik - toets
- voorbereiding op de schrijfopdracht

WOORDEN VAN DE WEEK

1. Oefenen voor de toets. De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan via de eigen woordenlijst of de woordmuur.

tijd 5 minuten

TOETS

Doel: De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

1. Zet de leerlingen in toetsopstelling.
2. Lees de vragen uit het toetsboekje voor. Geef uitleg bij de vragen, o.a. door duidelijk aan te geven wat de bedoeling is van een vraag.
3. Zelfstandig lezen: blz. 37 t/m 46 en maken van de vragen.

tijd 30 minuten
klaar woordenlijst afmaken, stillezen

4. Bespreken van de vragen. "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag voorgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog." **Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten. Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.**

→ *Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoetsen.*

VOORBEREIDING OP DE SCHRIJF-/TEKENOPDRACHT

Doel: De leerlingen kunnen kenmerken van de belangrijkste personen weergeven.

1. Ophalen van kennis. "Tijdens les 1, 2 en 3 hebben we uit de tekst allemaal informatie over de personages gehaald. In sommige boeken staan voorin het boek allemaal tekeningen zodat we tijdens het lezen weten hoe iemand eruitziet. Zoiets gaan we vandaag en morgen ook maken met de personages uit dit boek. Eerst moeten we een aantal personages kiezen. We kiezen natuurlijk de personages die belangrijk zijn voor het verhaal. Kijk in je teamboekje over wie je allemaal informatie hebt en kies vijf personen die belangrijk zijn voor het verhaal."

GH **Geef de leerlingen tijd om in hun team te overleggen en vijf personen te kiezen voor de poster. Wissel de antwoorden met de andere teams uit en stimuleer de discussie waarom**

///
tip

men denkt dat iemand een belangrijk figuur in het verhaal vormt. Geef punten als leerlingen informatie uit de tekst of uit de antwoorden van het teamboekje inzetten.

Als de leerlingen het lastig vinden om te bepalen wie belangrijk is voor het verhaal kunnen de volgende vragen gesteld worden als:

- *Speelt deze persoon in bijna alle hoofdstukken een rol?*
- *Als de informatie over deze persoon weggelaten wordt, zou je dan het verhaal nog kunnen begrijpen?*

Over de eigenschappen van de personages:

- *Staan er in het boek aanwijzingen hoe iemand is?*
- *Wordt het uiterlijk van iemand beschreven?*
- *Wordt er in het boek verteld hoe anderen over die persoon denken en/of voelen?*

2. Opdracht. “Kies met je team één persoon uit en bespreek hoe die persoon eruitziet. Maak hier samen een tekening van op een los blaadje. Schrijf de eigenschappen van deze persoon erbij. Morgen gaan we de opdracht verder afmaken en met vijf personages een poster maken. Aan het einde van de les gaan we de personages-poster aan elkaar presenteren.”

tip

Als er tijd over is kunnen de leerlingen verder gaan met de andere personages.

AFRONDING

terugblik

- toets
- voorbereiding op de schrijf-/tekenopdracht
- punten en feedback

spel

Brain Game naar keuze

voorblik

- schrijf-/tekenopdracht
- inleveren van de teamboekjes
- team van de week

Les 5

Lesdoel: - De leerlingen kunnen kenmerken van de belangrijkste personen weergeven in een poster.

Materialen:

- 'Groep zeven slaat terug', blz. 47 t/m 55
- werkschrift, week 1
- teamboekje, les 1-5
- tekenpapier (A3 formaat) en tekenmateriaal

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik

- toets
- voorbereiding op schrijf-/tekenopdracht

vooruitblik

- schrijfoopdracht
- inleveren teamboek en teamwoordenboek
- team van de week

WOORDEN VAN DE WEEK

1. Opdracht. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen, kijken of ze de juiste bladzijde en de betekenisvolle zinnen met de woorden opgeschreven hebben.

2. Inleveren van de teamwoordenboek. "Vandaag levert iedereen zijn woordenlijst in. Ik ga deze lijst nakijken. Als een lijst goed ingevuld is, met woorden met de juiste betekenis en betekenisvolle zinnen, verdient het team punten. Het is natuurlijk een prestatie van jullie allemaal, omdat jullie als team goed samenwerken."

TEAMOPDRACHTEN: AFMAKEN EN POSTER MAKEN

Doel: De leerlingen kunnen kenmerken van de belangrijkste personen weergeven.

1. Zelfstandig lezen/voorlezen: blz. 47 t/m 55.

2. Uitleg. "Tijdens les 4 hebben jullie voor de personages-poster één personage gekozen. Daarvan heeft elk team een tekening gemaakt en de eigenschappen die bij deze personage horen erbij geschreven. Vandaag gaan we per team van vijf personages zo'n beschrijving maken en alle vijf op een poster plakken. Deze poster gaan we aan het einde van deze les aan elkaar presenteren.

De teamopdrachten van deze week gingen over de woorden van de week en over de personages van dit boek. Jullie hebben deze week al gewerkt aan deze opdrachten en vandaag worden de opdrachten helemaal afgemaakt. Overleg nu welke opdrachten jullie nog verder af moeten maken en waar jullie eerst mee aan het werk willen." **Geef tijd voor overleg.** "Elk team gaat nu aan het werk. Eerst lees je zelf de bladzijden en daarna ga je samen met het team aan de opdrachten werken. Zorg ervoor dat je de opdrachten allemaal afkrijgt en dat iedereen weet wat jullie bij de opdrachten geschreven hebben."

3. Opdracht: teamopdrachten van de week en maken van de personage-poster.

35 minuten

alvast voorbereiden op de presentatie

Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

4. Presentatie van de opdracht 'Personages'. "Jullie gaan nu als team jullie poster van de personages presenteren aan de groep. Overleg hoe je dat wil gaan doen en wie wat gaat vertellen. Zorg ervoor dat iedereen antwoord kan geven op vragen van de groep."

10 minuten

5. Laat de teams de opdracht presenteren aan de groep, geef mogelijkheden voor het stellen van vragen aan de teams en laat de groep Tips & Tops geven. De teams kunnen deze tips & tops inzetten voor het samenwerkdoel voor de komende week.

15 minuten

tijd
klaar
///

tijd

tijd

6. Bespreken. Besteed aandacht aan het samenwerken, evalueer de samenwerking in de teams en bespreek met elkaar de moeilijkheden en een mogelijke aanpak ("Wat ga je volgende week anders/hetzelfde doen?") voor de volgende week.

tijd
///

5 minuten

Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

TERUGBLIK OP VOORSPELLEN

Doel: De leerlingen kunnen op basis van de kennis die ze opgedaan hebben de voorspellingen beoordelen en aanvullen.

GH
///

1. Uitleg. "We zijn nu vijf lessen bezig met het boek 'Groep zeven slaat terug'. Met de dobbelsteen hebben we allerlei voorspellingen gedaan over het boek. Vandaag gaan we kijken of we het nog steeds eens zijn met onze voorspellingen. Voorspellingen kunnen uitkomen, maar het is natuurlijk helemaal niet raar dat ze soms ook niet uitkomen. De schrijver kan je bijvoorbeeld op een verkeerd been hebben gezet."

2. Opdracht. "We gaan eerst kijken naar 'wie'. We hebben voorspeld dat het boek gaat over (*vul aan wat het antwoord van de groep was*). Nu we al vijf dagen in het boek hebben gelezen weten we nu meer over de hoofdpersonen van het boek. Hebben we het juist voorspeld?" **Evalueer samen met de leerlingen de voorspelling en geef punten voor juiste argumenten om het zo te laten, aan te vullen en/of te veranderen.**

GH
///

"Dan gaan we nu kijken naar de plek. *Waar* speelt het verhaal zich af? We denken dat het verhaal zich afspeelt (*vul aan wat het antwoord van de groep was*). Klopt dit met wat we nu gelezen hebben?" **Evalueer samen met de leerlingen de voorspelling en geef punten voor juiste argumenten om het zo te laten, aan te vullen en/of te veranderen. Ga zo alle punten van de voorspelling langs en laat de teams overleggen welke argumenten ze hebben om iets te veranderen of de voorspelling zo te laten staan.**

tip

Als leerlingen moeite hebben met het vinden van argumenten, model dan voorbeelden van argumenten op basis van aanwijzingen in het boek.

3. Afronding. "We hebben de voorspellingen aangepast met dat wat we nu weten over het verhaal. Maar het verhaal is natuurlijk nog niet afgelopen. Er kan nog veel gebeuren en misschien gaat het verhaal dan een andere kant op. Als het boek helemaal uit is dan kunnen we kijken of onze voorspelling helemaal is uit is gekomen."

AFRONDING

GH
///

1. Woorden van de week. "Deze week hebben jullie weer zelf woorden uit de tekst gehaald voor de woordmuur. Dit zijn de woorden die we in elk geval willen onthouden. Daarnaast hebben jullie zes woorden uitgekozen voor het teamwoordenboek. Dit kunnen toevallig dezelfde woorden zijn als de woorden die we samen hebben gekozen voor de woordmuur. Het teamwoordenboek en het teamboekje leveren jullie vandaag in. Als ik het heb nagekeken, kunnen jullie er nog punten voor krijgen."

2. Terugblik. "Ik zag teams heel goed samenwerken. Ik kon echt zien dat ... en ... (noem namen teams) elkaar goed hielpen. Deze week hebben de schrijvers de punten bijgehouden op de teamlijsten. Tel de punten bij elkaar op en bedenk wat er deze week goed ging in het team als je denkt aan het samenwerken." **Geef willekeurige beurten en waardeer het antwoord met punten.** "Deze punten hebben jullie verdiend omdat je goed hebt samengewerkt: jullie hebben goed naar elkaar geluisterd en elkaar goed geholpen."

Vieren van het resultaat. Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen als 'team van de week'. Ieder team telt de punten op. Tijdens de volgende les kunnen hier nog de punten voor de teamopdrachten en het teamwoordenboek bij komen (indien nagekeken). Het team dat dan de meeste punten heeft is het 'team van de week.'

3. Vooruitblik. "De volgende keer lezen we verder in 'Groep zeven slaat terug.'"

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 6-10

De lesdoelen van les 6-10:

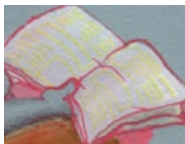
‘Groep zeven slaat terug’ – Jacques Vriens blz. 56 t/m 94	
Verhalend: (humor/school/ kindermishandeling)	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen hebben plezier tijdens het lezen. - De leerlingen kunnen de verhaallijnen herkennen en volgen. - De leerlingen kunnen zich herkennen in beschrijvingen van (school-)situaties. - De leerlingen weten bijzonderheden te noemen van kindermishandeling.
Teamopdrachten	
Woordenschat:	- De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek-)woorden in het woordenboek opzoeken en de betekenis verduidelijken met illustraties en betekenisvolle zinnen.
Lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen vertellen wat ervoor gezorgd heeft dat meester Tom besluit om Sarah in de gaten te houden. - De leerlingen kunnen vertellen waarom er puntjes in de tekst staan. - De leerlingen kunnen uitleggen waarom Rutger-Jan besluit om zelf de cola en chips te halen. - De leerlingen kunnen vertellen welk plan Youssef bedacht heeft. - De leerlingen kunnen uitleggen wat er van Youssefs plan terecht gekomen is. - De leerlingen kunnen uitleggen waarom Dagmar opgelucht is dat Youssef ook van Sarahs geheim af weet.
Schrijven:	- De leerlingen kunnen een brief schrijven vanuit het perspectief van Dagmar over haar gevoelens en gedachten.

Vorbereiding (voorafgaand aan les 6-10):

- Kijk de opdrachten van les 1-5 na en leg de teamboekjes ‘Groep 7 slaat terug’ weer klaar.
- Zet het digibordschema ‘Groep zeven slaat terug’ les 6-10* klaar.
- Leg woordenboeken klaar (teamopdrachten).
- Leg per team 6x de studiewijzer ‘woord en betekenis’* klaar.
- Hang de woordmuur op.
- Leg antwoordblad ABCD* met wasknijper klaar (les 9).

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les	Woorden van de week	Blz.	Betekenis
6.	dresseren	56	<i>Dieren leren iets te doen.</i>
6.	failliet	64	<i>Als je je schulden niet meer kunt betalen en al je bezittingen in beslag worden genomen.</i>
7.	verslag uitbrengen	66	<i>Mondelinge of schriftelijke beschrijving geven.</i>
7.	de fauteuil	68	<i>Luie stoel.</i>
8.	in rep en roer	73	<i>In opwindende en verwarring.</i>
8.	hysterisch	77	<i>Als je zo opgewonden bent, dat je jezelf niet meer onder controle hebt.</i>

Les 6

Samenwerk vaardigheid:

Lesdoel:

- Door de teams te bepalen.
- De leerlingen kunnen vertellen wat ervoor gezorgd heeft dat meester Tom besluit om Sarah in de gaten te houden.
- De leerlingen kunnen vertellen waarom er puntjes in de tekst staan.

Materialen:

- 'Groep zeven slaat terug', blz. 56 t/m 64
- teamboekje, les 6-10
- spiekbrieven 'vraag & antwoord'
- per team 6x de studiewijzer 'woord en betekenis'*

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

1. Terugblik. "Vorige week hebben we teamopdrachten gemaakt die gingen over de woorden van de week en over de personages van dit boek. Na de afronding van de teamopdrachten hebben jullie de teamboekjes ingeleverd en heb ik punten gegeven aan de teams voor de opdrachten. Het team met de meeste punten is deze week het team van de week en dat is geworden ... (Noem de naam van het team)! Applaus voor dit team."

2. Vooruitblik. "Deze week lezen we verder over Sarah's grote geheim en zijn er weer teamopdrachten. Maar eerst bepalen we per team aan welke vaardigheid jullie willen werken. Overleg in je team aan welk doel jullie deze week extra aandacht willen besteden en schrijf dat op in het teamboekje op de teamlijst van les 6-10."

tijd

5 minuten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek)woorden in de tekst in het woordenboek opzoeken en de leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

DDU

1. Uitleg. "Vanaf deze week staan de opdrachten bij de woorden van de week in het teamboekje. We gaan zelf kiezen welke woorden we op de woordmuur gaan schrijven. Elke les begint met een teamopdracht die te maken heeft met woorden uit de tekst. Pak het teamboekje er maar bij."

2. Teamboekje. "Deze week gaan we weer de betekenis van de woorden van de week opzoeken. Ook gaan we weer verder met het teamwoordenboek. Hoe ging het met de woorden opzoeken vorige week? En heb je misschien nog tips voor andere teams?" **DDU.** "Bij de woorden voor in je teamwoordenboek is het verstandig om woorden uit te kiezen waarvan je denkt dat het van belang is om de betekenis te weten om de tekst te kunnen begrijpen. Misschien zijn er ook woorden die je bij het lezen van andere boeken waarschijnlijk ook weer tegenkomt. Het is ook belangrijk dat je goed gebruik maakt van de tekst om achter de betekenis van het woord te komen. In het woordenboek staan soms verschillende betekenissen van een woord en het is belangrijk dat je de betekenis kiest die past bij het verhaal. Het is handig dat je de woorden in de tekst terug kunt vinden. Plak daarom op deze woorden een memo of noteer ze met het bladzijdennummer op een kladblaadje. Na het lezen zoek je in het woordenboek op wat het woord betekent. Deze betekenis schrijf je achter het woord in het teamboekje."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ervoor gezorgd heeft dat meester Tom besluit Sarah in de gaten te houden en waarom er puntjes staan in de tekst.

1. Uitleg leesdoel. "Vorige week hebben we op basis van de informatie uit de tekst personages omschreven door ze te tekenen en te vertellen welke eigenschappen deze personages hadden. We hebben ook met de woorden van de week teambonnen geschreven. De

DDU	<p>teamopdrachten staan weer in je teamboekje. Deze week gaan we vragen over de tekst beantwoorden. Er zijn twee soorten vragen. Op sommige vragen kun je de antwoorden letterlijk in de tekst vinden. Overleg met elkaar hoe deze vragen genoemd worden, je mag ook op de spiekbrief 'vraag & antwoord' kijken." DDU. "De soorten vragen zijn: opzoekvragen en nadenkvragen. Bij opzoekvragen kun je de antwoorden letterlijk in de tekst terugvinden. De nadenkvragen zijn vaak lastiger: niet alleen moet je voor het beantwoorden van de vraag de informatie uit de tekst gebruiken, maar moet je ook alles wat je weet over het onderwerp inzetten. Soms moet je ook uitleggen waarom je iets vindt met goede argumenten. Bij elke vraag staat ook dat je moet uitleggen of het een opzoekvragen of een nadenkvraag is. Hoe kun je daar achter komen?" DDU. "Bij een opzoekvraag kun je het antwoord in de tekst vinden. Bij een nadenkvraag moet je niet alleen bedenken wat er in de tekst geschreven staat, maar ook wat je zelf al weet over het onderwerp. We noemen dat verbanden leggen. Je verbindt de informatie uit het boek aan wat je zelf al weet. Door te overleggen met het team, kom je misschien zelfs tot nieuwe inzichten. Het kan best zijn dat teams hier verschillende antwoorden op bedenken, er zijn meerdere antwoorden mogelijk. De spiekbrief 'vraag & antwoord' kan helpen bij het bepalen om wat voor soort vraag het gaat." Geef tijd voor het lezen van de opdrachten en het plannen.</p>
DDU	<p>2. Zelfstandig lezen: blz. 56 t/m 64, memo's plakken op mogelijke antwoorden op de vragen. 10 minuten woordenlijst</p>
tijd klaar	<p>3. Maatjeswerk: memo's vergelijken, bespreken wat het beste antwoord op de vraag is. 10 minuten Duolezen: blz. 63 t/m 64. Alvast bezig met de teamopdrachten.</p>
tijd ///	<p>4. Teamopdrachten. Uitvoeren van de opdrachten. 20 minuten Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.</p>
AFRONDING	
GH	<p>1. Teamopdracht. Geef de teams tijd voor overleg over de samenwerking en de planning, noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe het gegaan is met de opdrachten en het samenwerken. De andere teams kunnen Tips en Tops geven. Besteed ook aandacht aan de samenwerkingvaardigheid die de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dat hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.</p>
GH ///	<p>2. Woordmuur. Bespreek met de leerlingen of ze woorden tegen zijn gekomen die een betekenis hebben die anders is dan in het woordenboek omschreven staat. Stimuleer de discussie waarom dit mogelijk zo is (het wordt letterlijk/figuurlijk gebruikt, het gaat om een ander ding (bijvoorbeeld; muis als dier en als hulpmiddel bij de computer, enz...). Kies samen met de leerlingen woorden om op de woordmuur te schrijven. Het kan hierbij gaan om woorden die ze nog niet kennen of woorden die belangrijk zijn om de tekst goed te kunnen begrijpen. Bespreek met de leerlingen waarom nou juist deze woorden op de woordmuur horen.</p>
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - samenwerkingvaardigheid - teamopdrachten - punten en feedback
voorblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - teamopdrachten

Les 7

- Lesdoel:**
- De leerlingen kunnen uitleggen waarom Rutger-Jan besluit om zelf de cola en chips te halen.
  - De leerlingen kunnen vertellen welk plan Youssef bedacht heeft.

- Materialen:**
- 'Groep zeven slaat terug', blz. 65 t/m 72
  - teamboekje, les 6-10
  - Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- samenwerkvaardigheid
  - woorden van de week
  - teamopdrachten

- vooruitblik**
- woorden van de week
  - teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek)woorden in de tekst in het woordenboek opzoeken en de leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

1. Uitleg. "Tijdens deze les gaan we de betekenis van de woorden uit de tekst van vandaag opzoeken. Plak, als je deze woorden in de tekst tegenkomt, op deze woorden een memo of noteer ze met het bladzijdenummer op een kladblaadje. Plak ook memo's bij moeilijk woorden die je misschien kunt opnemen in het teamwoordenboek. Samen met je maatje/team bespreek je de betekenis van de woorden. Ook zoek je in het (spreek-)woordenboek op wat het woord betekent. Tijdens het teamoverleg bespreek je de gevonden betekenissen van de woorden en vul je dat in het teamboekje in."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen uitleggen waarom Rutger-Jan besluit om zelf de cola en chips te halen en welk plan Youssef heeft.

1. Uitleg. "Vandaag gaan we weer twee teamopdrachten maken. Opdracht 4 gaat over het plan van Youssef. Dat staat niet allemaal letterlijk in de tekst. Dat moeten we zelf min of meer invullen door de kennis te gebruiken die we door het boek hebben opgedaan. Lees de tekst goed door en plak op aanwijzingen over het plan van Youssef een memo. Na het bespreken van de memo's met je maatje en het duolezen ga je als team overleggen welke opdrachten je vandaag gaat maken, dat schrijf je op bij planning en daarna ga je met de opdrachten aan het werk. Denk aan de tips en tops die je gisteren gekregen hebt van de groep en gebruik die bij de opdrachten van vandaag." **Geef tijd voor het lezen van de opdrachten en het plannen.**

2. Zelfstandig lezen: blz. 65 t/m 72, memo's plakken op mogelijke antwoorden op de vragen.

tijd 10 minuten

klaar woordenlijst

3. Maatjeswerk: memo's vergelijken, bespreken wat het beste antwoord op de vraag is.

tijd 10 minuten

klaar duolezen: blz. 71 t/m 72. Alvast bezig met de teamopdrachten.

4. Teamopdrachten. Uitvoeren van de opdrachten.

tijd 15 minuten

GH **5. Groep.** Laat de teams vertellen wat ze als teamantwoord hebben op de vraag wat het plan is van Youssef. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst.

/// **Teamdoel** samenwerkvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

- GH** 1. Teamopdracht. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe het gegaan is met de opdrachten. Mogelijk is er een team dat al een opdracht klaar heeft en daar punten voor heeft gekregen. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. De andere teams kunnen Tips en Tops geven. Besteed ook aandacht aan het samenwerken, vraag ernaar welk samenwerkvaardigheid de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dat hen helpt om de teamopdrachten goed te maken.
- GH** 2. Woordmuur. Bespreek met de leerlingen of ze woorden tegen zijn gekomen die een betekenis hebben die anders is dan in het woordenboek omschreven staat. Stimuleer de discussie waarom dit mogelijk zo is. Kies met elkaar de betekenis die het beste bij het woord uit de tekst past. Waardeer teamantwoorden met punten. Kies samen met de leerlingen woorden om op de woordmuur te schrijven. Het kan hierbij gaan om woorden die ze nog niet kennen of woorden die belangrijk zijn om de tekst goed te kunnen begrijpen.
- ///**
- terugblik** - woorden van de week
- teamopdrachten
- punten en feedback
- vooruitblik** - woorden van de week
- teamopdrachten

Les 8

- Lesdoel:**
- De leerlingen kunnen uitleggen wat er van Youssefs plan terecht gekomen is.
  - De leerlingen kunnen uitleggen waarom Dagmar opgelucht is dat Youssef ook van Sarahs geheim af weet.

- Materialen:**
- 'Groep zeven slaat terug', blz. 73 t/m 79
  - teamboekje, les 6-10

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- woorden van de week
  - teamopdrachten

- vooruitblik**
- woorden van de week
  - teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek)woorden in de tekst in het woordenboek opzoeken en de leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

- 1. Uitleg.** "Net zoals bij de vorige les gaan we de betekenis van de woorden uit de tekst van vandaag opzoeken. Plak, als je deze woorden in de tekst tegenkomt, op de woorden een memo of noteer ze met het bladzijdenummer op een kladblaadje. Ga ook op zoek naar twee woorden die je niet begrijpt en waarvan je de betekenis op zou willen zoeken. Samen met je maatje/team bespreek je de betekenis van de woorden. Ook zoek je in het (spreek-)woordenboek op wat het woord betekent. Tijdens het teamoverleg bespreek je de gevonden betekenissen van de woorden vul je dat in het teamboekje in."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen uitleggen wat er van Youssefs plan terecht gekomen is en waarom Dagmar opgelucht is dat Youssef ook van Sarahs geheim af weet.

- 1. Uitleg.** "Tijdens les 6 en 7 hebben jullie als team al een deel van de opdrachten gemaakt. Eén van de vragen ging over het plan van Youssef, maar we konden nog niet goed uit de tekst halen welk plan hij had. Dat moesten we zelf min of meer bedenken. De tekst van vandaag geeft meer informatie over het plan van Youssef. Lees de tekst goed door en plak steeds op aanwijzingen over het plan van Youssef een memo. Na het bespreken van de memo's met je maatje en het duolezen ga je als team overleggen welke opdrachten je vandaag gaat maken, dat schrijf je op bij planning en daarna ga je met de opdrachten aan het werk. Denk aan de tips en tops die je gisteren gekregen hebt van de groep en gebruik die bij de opdrachten van vandaag." **Geef tijd voor het lezen van de opdrachten en het plannen.**

- 2. Zelfstandig lezen: 73 t/m 79, memo's plakken op mogelijke antwoorden op de vragen.**

tijd 10 minuten

klaar woordenlijst

- 3. Maatjeswerk: memo's vergelijken, bespreken wat het beste antwoord op de vraag is.**

tijd 10 minuten

klaar Duolezen: blz. 78 t/m 79. Elkaar overhoren, woordenlijst, alvast bezig met de team-opdrachten.

- 4. Team. Teamopdrachten. Uitvoeren van de opdrachten.**

tijd 10 minuten

- 5. Groep. Laat de teams vertellen wat ze als teamantwoord hebben op de vraag waarom de meiden ruzie hebben. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst. Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.**

GH
///

AFRONDING

- GH**
- 1. Teamopdracht.** Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe het gegaan is met de opdrachten. Mogelijk is er een team dat al een opdracht klaar heeft en daar punten voor heeft gekregen. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. De andere teams kunnen Tips en Tops geven. Besteed ook aandacht aan het samenwerken, vraag ernaar welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dat hen helpt om de teamopdrachten goed te maken.
  - 2. Woordmuur.** Kies samen met de leerlingen woorden om op de woordmuur te schrijven. Het kan hierbij gaan om woorden die ze nog niet kennen of woorden die belangrijk zijn om de tekst goed te kunnen begrijpen. Bespreek de woorden en vertel de leerlingen dat ze morgen met de woorden van deze week een eigen teamwoordenboek gaan maken.
- terugblik**
- woorden van de week
  - teamopdrachten
  - punten en feedback
- vooruitblik**
- toets
  - introductie schrijfopdracht

Les 9

Lesdoel: - De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

Materialen: - 'Groep zeven slaat terug', blz. 80 t/m 86
- toetsboekje, week 2 (les 9)
- antwoordblad ABCD* met wasknijper
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - woorden van de week
- teamopdrachten

vooruitblik - toets
- voorbereiding op de schrijfopdracht

WOORDEN VAN DE WEEK

1. Oefenen voor de toets. De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan met het teamboekje of met de woordmuur.
tijd 5 minuten

TOETS

Doel: De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

1. Zet de leerlingen in toetsopstelling.
2. Lees de vragen uit het toetsboekje voor. Geef uitleg bij de vragen, o.a. door duidelijk aan te geven wat de bedoeling is van een vraag.
3. Zelfstandig lezen: blz. 80 t/m 86 en maken van de vragen.
tijd 30 minuten
klaar woordenlijst afmaken, stillezen
4. Bespreken van de vragen. "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag voorgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog." **Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten. Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.**
→ *Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoets.*

VOORBEREIDING OP DE SCHRIJF-/TEKENOPDRACHT

Doel: De leerlingen kunnen een brief schrijven vanuit het perspectief van Dagmar over haar gevoelens en gedachten.

1. Ophalen van kennis. "Bij de toets lazen we dat Sarah weer een brief schreef naar Dorus. Daarin vertelt ze wat ze denkt en heeft meegemaakt. Aan Dorus kan ze alles vertellen. Iedereen zou een brief kunnen sturen aan een dier, een mens of een denkbeeldig persoon. Het kan mensen soms enorm helpen om de dingen die ze denken en voelen op te schrijven. Wij gaan ook zo'n brief schrijven. Dat doen we niet vanuit onszelf, maar we proberen ons in te denken wat Dagmar geschreven zou kunnen hebben. Waar zou Dagmar over kunnen schrijven?" **DDU.** "Dagmar zou een brief kunnen schrijven over wat ze van Sarah gehoord heeft en dat ze zich zorgen maakt bijvoorbeeld."
DDU
tijd 5 minuten

2. Opdracht. “Overleg met je team waarover je zou kunnen schrijven als jij Dagmar was geweest. Hoe zou zij zich nu voelen? En wat zou ze denken? Aan wie zou zij de brief kunnen schrijven? Denk er daarbij aan dat ze de brief niet daadwerkelijk hoeft te versturen.”

tijd 10 minuten

klaar bedenken aan wie Dagmar de brief zou kunnen schrijven

/// **Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**

AFRONDING

terugblik

- toets
- voorbereiding op de schrijf-/tekenopdracht
- punten en feedback

spel **Brain Game naar keuze**

vooruitblik

- schrijf-/tekenopdracht
- inleveren van de woordenlijsten
- team van de week

Les 10

Lesdoel: - De leerlingen kunnen een brief schrijven vanuit het perspectief van Dagmar over haar gevoelens en gedachten.

Materialen: - 'Groep zeven slaat terug', blz. 87 t/m 94
- teamboekje, les 6-10
- studiewijzers 'woord en betekenis'
- snelhechters voor teamwoordenboek
- tekenmateriaal

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - toets
- voorbereiding op schrijf-/tekenopdracht

vooruitblik - schrijfoopdracht
- inleveren woordlijsten
- team van de week

TEAMOPDRACHTEN: AFMAKEN EN MAKEN VAN EEN TEAMWOORDENBOEK

Doel: De leerlingen kunnen een brief schrijven vanuit het perspectief van Dagmar over haar gevoelens en gedachten.

1. Zelfstandig lezen/voorlezen: blz. 87 t/m 94.

2. Uitleg. "Tijdens les 9 hebben jullie al bedacht waarover Dagmar een brief zou kunnen schrijven waarin ze haar gevoelens en gedachten deelt met iets of iemand. Misschien hebben jullie zelfs al bedacht aan wie ze de brief zou schrijven. Vandaag gaan jullie de brief ook daadwerkelijk schrijven. Denk aan de toon waarin je een brief kunt schrijven. Je kunt een formele of informele brief schrijven. Een formele brief schrijf je naar iemand die je niet goed kent of die heel belangrijk is. Je gebruikt dan nette woorden en zegt vaak 'u' in plaats van 'jij'. Bij een informele brief kun je 'jij' zeggen. Je schrijft een informele brief naar iemand die je goed kent. Is de brief die we nu gaan schrijven een formele of een informele brief?" **DDU.** "We gaan nu een informele brief schrijven, want Dagmar kent Dorus heel goed. Kijk daarbij goed naar het stappenplan in het teamboekje. Als je die stappen volgt en goed naar de tips kijkt, zou je een goede brief moeten kunnen schrijven."

3. Opdracht: een brief schrijven vanuit het perspectief van Dagmar over haar gevoelens en gedachten

35 minuten

voorkant maken voor het teamwoordenboek

Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

4. Presentatie van de opdracht. "Jullie gaan nu als team twee woorden presenteren aan de groep. Overleg welke woorden jullie gaan presenteren en hoe je dat wilt gaan doen. Zorg ervoor dat iedereen antwoord kan geven op vragen van de groep." **Geef kort tijd voor overleg.**

5. Laat de teams de opdracht presenteren aan de groep, geef mogelijkheden voor het stellen van vragen aan de teams en laat de groep Tips & Tops geven. De teams kunnen deze tips en tops inzetten voor het samenwerkdoel voor de komende week.

15 minuten

6. Bespreken. Besteed aandacht aan het samenwerken, evalueer de samenwerking in de teams en bespreek met elkaar de moeilijkheden en een mogelijke aanpak ("Wat ga je volgende week anders/hetzelfde doen?") **voor de volgende week.**

5 minuten

Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

tijd
klaar
///

tijd

tijd
///

AFRONDING

1. Woorden van de week. “Deze week hebben jullie weer zelf woorden uit de tekst gehaald voor de woordmuur. Dit zijn de woorden die we in elk geval willen onthouden. Daarnaast hebben jullie zes woorden uitgekozen voor het teamwoordenboek. Dit kunnen toevallig dezelfde woorden zijn als de woorden die we samen hebben gekozen voor de woordmuur. Het teamwoordenboek en het teamboekje leveren jullie vandaag in. Als ik het heb nagekeken, kunnen jullie er nog punten voor krijgen.”

2. Terugblik. “Ik zag teams heel goed samenwerken. Ik kon echt zien dat ... en ... (noem namen teams) elkaar goed hielpen. Deze week hebben de schrijvers de punten bijgehouden op de teamlijsten. Tel de punten bij elkaar op en bedenk wat er deze week goed ging in het team als je denkt aan het samenwerken.” **Geef willekeurige beurten en waardeer het antwoord met punten.** “Deze punten hebben jullie verdiend omdat je goed hebt samengewerkt: jullie hebben goed naar elkaar geluisterd en elkaar goed geholpen.”

Vieren van het resultaat. Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen als ‘team van de week’. Ieder team telt de punten op. Tijdens de volgende les kunnen hier nog de punten voor de teamopdrachten en het teamwoordenboek bij komen (indien nagekeken). Het team dat dan de meeste punten heeft is het ‘team van de week.’

3. Vooruitblik. “De volgende keer lezen we verder in ‘Groep zeven slaat terug.’”

///

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 11-15

De lesdoelen van les 11-15:

‘Groep zeven slaat terug’ – Jacques Vriens blz. 95 t/m 136	
Verhalend: (humor/school/ kindermishandeling)	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen hebben plezier tijdens het lezen. - De leerlingen kunnen de verhaallijnen herkennen en volgen. - De leerlingen kunnen zich herkennen in beschrijvingen van (school-)situaties. - De leerlingen weten bijzonderheden te noemen van kindermishandeling.
Teamopdrachten	
Woordenschat:	- De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek-)woorden in het woordenboek opzoeken en de betekenis verduidelijken met illustraties en betekenisvolle zinnen.
Lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen waarom de kinderen in de klas flauwe opmerkingen maken en waarom Dagmar en Youssef niet de waarheid vertellen. - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen waarom Bartje knalrood wordt en wegholt. - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen waarom Dagmar en Youssef teleurgesteld zijn als ze uit het kantoor van meester Wouter komen. - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen wie Rutger-Jan bedoelt met mijn ouweheer en waarom Rutger-Jan niet wil dat mijn ouweheer erachter komt dat ze de katjes bij gezinnen proberen onder te brengen.
Schrijven:	- De leerlingen kunnen belangrijke informatie weergeven in een ‘Wist je dat ...?’ poster.

Vorbereiding (voorafgaand aan les 11-15):

- Kijk de opdrachten van les 6-10 na en leg de teamboekjes ‘Groep 7 slaat terug’ weer klaar.
- Zet het digibordschema ‘Groep zeven slaat terug’ les 11-15* klaar.
- Leg (spreek-)woordenboeken klaar (teamopdrachten).
- Leg per team 6x de studiewijzer ‘woord en betekenis’* klaar.
- Hang de woordmuur op.
- Leg antwoordblad ABCD* met wasknijper klaar (les 14).

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les	Woorden van de week	Blz.	Betekenis
11.	krampachtig	95	<i>Met heel veel moeite.</i>
11.	kennelijk	99	<i>Als je kunt merken dat iets echt zo is.</i>
12.	minachtend	106	<i>Als je laat merken dat je iemand onbelangrijk en waardeloos vindt.</i>
12.	de raskat	111	<i>Een bepaald soort kat met een stamboom.</i>
13.	trionfantelijk	117	<i>Trots als een overwinnaar.</i>
13.	huiveren	120	<i>Een rilling door je lichaam voelen.</i>

Les 11

**Samenwerk
vaardigheid:** - Door de teams te bepalen.

Lesdoel: - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen waarom de kinderen in de klas flauwe opmerkingen maken en waarom Dagmar en Youssef niet de waarheid vertellen.
- De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen waarom Bartje knalrood wordt en wegholt.

Materialen: - 'Groep zeven slaat terug', blz. 95 t/m 103
- teamboekje, les 11-15
- per team 6x de studiewijzer 'woord en betekenis'*

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

1. Terugblik. "Vorige week bestonden de teamopdrachten uit antwoorden vinden op vragen uit de tekst en hebben we gewerkt aan het teamwoordenboek. Na de afronding van de teamopdrachten hebben jullie de teamboekjes ingeleverd en heb ik punten gegeven aan de teams voor de opdrachten. Het team met de meeste punten is deze week het team van de week en dat is geworden ... (Noem de naam van het team)! Applaus voor dit team."

2. Vooruitblik. "Deze week lezen we meer over Sarah en de TREP-club. Maar eerst bepalen we per team aan welke vaardigheid jullie willen werken. Overleg in je team aan welk doel jullie deze week extra aandacht willen besteden en schrijf dat op in het teamboekje op de teamlijst van week 3 (les 11-15)."

tijd 5 minuten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek)woorden in de tekst in het woordenboek opzoeken en de leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

1. Uitleg. "In het teamboekje zie je bij les 11-15 een deel van de woorden van de week in een kolom staan. Van deze woorden moet je de betekenis opzoeken in het (spreek)woordenboek. Deze woorden van de week vullen jullie verder aan door voor zes woorden een kopieerblad 'Woord en betekenis' in te vullen en zo ook je teamwoordenboek uit te breiden. Het is handig dat je een memo op moeilijke woorden in de tekst plakt, of ze met bladzijdenummer op een kladblaadje schrijft, zodat je niet vergeet waar je ze gevonden had. Let op dat jullie goed overleggen over de woorden die jullie kiezen, het moeten woorden zijn die iedereen lastig vindt en die belangrijk zijn voor het verhaal."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen waarom de kinderen in de klas flauwe opmerkingen maken, waarom Dagmar en Youssef niet de waarheid vertellen en waarom Bartje knalrood wordt en wegholt.

DDU

1. Uitleg leesdoel. "De teamopdrachten van deze week gaan zoals altijd over de woorden van de week en er zijn ook opdrachten die gaan over de strategie 'verhelderen'. Wat doe je als je iets aan het verhelderen bent?" **DDU.** "Bij verhelderen leg je iets uit in eigen woorden. Op die manier kun je de tekst zelf beter begrijpen. Ook kan het helpen bij het onthouden van wat er gezegd is in het boek."

2. Modeling. "De eerste verheldervraag bestaat uit twee onderdelen. Eerst moeten we uitleggen waarom de kinderen in de klas flauwe opmerkingen maken over Dagmar en Youssef. Daarna moeten we in eigen woorden uitleggen waarom Dagmar en Youssef niet gewoon de waarheid vertellen. Om te begrijpen wat er staat, moet ik eerst lezen op bladzijde 95 en 96."

Lees de eerste alinea van bladzijde 96. "Youssef legt hier uit waarom de kinderen flauwe opmerkingen maken. Hij zegt namelijk: 'Meester, iedereen zit achterlijk te doen omdat ze

GH ///	denken dat Dagmar en ik hebben zitten zoenen achter het karrenhok'. Hoe zou je in je eigen woorden uitleggen waarom de kinderen flauwe opmerkingen maken?" GH, geef via het trekken van lollystokjes beurten. Geef punten. "Je zou kunnen zeggen dat de kinderen flauwe opmerkingen maken omdat ze Youssef en Dagmar achter het karrenhok zagen en dachten dat ze aan het zoenen waren of verliefd waren. Vandaag gaan we verder met het verhelderen van een aantal dingen in de tekst. Plak memo's bij aanwijzingen en overleg met elkaar wat het beste antwoord is." Geef tijd voor het lezen van de opdrachten en het plannen.
tijd klaar	3. Zelfstandig lezen: blz. 95 t/m 103, memo's plakken op aanwijzingen voor het verhelderen. <u>10 minuten</u> woordenlijst
tijd klaar	4. Maatjeswerk: memo's vergelijken, aanwijzingen bespreken. <u>10 minuten</u> Duolezen: blz. 102 t/m 103. Alvast bezig met de teamopdrachten.
tijd ///	5. Teamopdrachten. Uitvoeren van de opdrachten. <u>20 minuten</u> Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

GH	1. Teamopdracht. Geef de teams tijd voor overleg over de samenwerking en de planning, noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe het gegaan is met de opdrachten en het samenwerken. De andere teams kunnen Tips en Tops geven. Besteed ook aandacht aan de samenwerkingvaardigheid die de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dat hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.
GH ///	2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan teams of ze zelf ook al woorden gevonden hebben die ze in het teamwoordenboek willen zetten. Bespreek deze woorden en bepaal samen met de groep of het woorden zijn die op de woordmuur geschreven moeten worden omdat ze belangrijk zijn om te onthouden. Waardeer antwoorden met gebruik van argumenten met punten.
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - samenwerkingvaardigheid - woorden van de week - teamopdrachten - punten en feedback
voorblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - teamopdrachten

Les 12

- Lesdoel:**
- De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen waarom Dagmar en Youssef teleurgesteld zijn als ze uit het kantoor van meester Wouter komen.
  - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen wie Rutger-Jan bedoelt met *mijn ouweheer* en waarom Rutger-Jan niet wil dat *mijn ouweheer* erachter komt dat ze de katjes bij gezinnen proberen onder te brengen.

- Materialen:**
- 'Groep zeven slaat terug', blz. 104 t/m 113
  - teamboekje, les 11-15
  - Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- samenwerkvaardigheid
  - woorden van de week
  - teamopdrachten

- vooruitblik**
- woorden van de week
  - teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek)woorden in de tekst in het woordenboek opzoeken en de leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

- 1. Uitleg.** "Tijdens les 11 hebben we de eerste zelfgekozen woorden op de woordmuur geschreven. Ik heb jullie uitgelegd dat een deel van de woorden van de week al vaststaat en dat jullie het andere deel zelf mogen kiezen. Let vandaag dus goed op of je woorden tegenkomt die jullie willen gebruiken voor de woordmuur en het teamwoordenboek."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen waarom Dagmar en Youssef teleurgesteld zijn als ze uit het kantoor van meester Wouter komen, wie Rutger-Jan bedoelt met *mijn ouweheer* en waarom Rutger-Jan niet wil dat *mijn ouweheer* erachter komt dat ze de katjes bij gezinnen proberen onder te brengen.

- 1. Uitleg.** "Tijdens les 11 hebben jullie als team al een deel van de opdrachten gemaakt: jullie hebben woorden uit de tekst gehaald om daarvan de betekenis op te gaan zoeken en jullie hebben verschillende onderdelen van de tekst verhelderd. Vandaag gaan we verder met de opdrachten bij de woorden en gaan we verder met verhelderen. Lees de bladzijden goed door en plak weer memo's op aanwijzingen voor het verhelderen. Let ook op de woorden waarvan je de betekenis niet goed kent. Als het niet lukt om de opdrachten helemaal af te krijgen is dat niet zo erg, tijdens les 15 maken we de opdrachten helemaal af. Na het duolezen en het bespreken van de aanwijzingen ga je als team overleggen welke opdrachten je vandaag gaat maken, dat schrijf je op bij planning en daarna ga je met de opdrachten aan het werk. Denk aan de tips en tops die je eerder gekregen hebt van de groep en gebruik die bij de opdrachten van vandaag." **Geef tijd voor het lezen van de opdrachten en het plannen.**

- 2. Zelfstandig lezen:** blz. 104 t/m 113, memo's plakken op aanwijzingen voor de teamopdrachten.

tijd 10 minuten
klaar opdrachten bij woorden van de week

- 3. Maatjeswerk:** memo's vergelijken, aanwijzingen bespreken.

tijd 10 minuten
klaar Duolezen: blz. 112 t/m 113. Alvast bezig met de teamopdrachten.

- 4. Teamopdrachten. Uitvoeren van de opdrachten.**

tijd 15 minuten

GH 5. Groep. Laat de teams vertellen wat ze als teamantwoord hebben ingevuld over waarom Dagmar en Youssef teleurgesteld zijn als ze uit het kantoor van meester Wouter komen. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst.

/// Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

GH 1. Teamopdracht. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe het gegaan is met de opdrachten. Mogelijk is er een team dat al een opdracht klaar heeft en daar punten voor heeft gekregen. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. De andere teams kunnen Tips en Tops geven. Besteed ook aandacht aan het samenwerken, vraag ernaar welk samenwerkingvaardigheid de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dat hen helpt om de teamopdrachten goed te maken.

GH 2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan teams of ze zelf ook al woorden gevonden hebben die ze in het teamwoordenboek willen zetten. Bespreek deze woorden en bepaal samen met de groep of het woorden zijn die op de woordmuur geschreven moeten worden omdat ze belangrijk zijn om te onthouden.

/// Waardeer antwoorden met gebruik van argumenten met punten.

terugblik

- woorden van de week
- teamopdrachten
- punten en feedback

voorblik

- woorden van de week
- teamopdrachten

Les 13

- Lesdoel:**
- De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen waarom Dagmar nog niet tevreden is nadat haar moeder met meester Wouter gebeld heeft.
  - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen waarom Dagmars moeder vindt dat Dagmar al heel veel gedaan heeft.

- Materialen:**
- 'Groep zeven slaat terug', blz. 114 t/m 120
  - teamboekje, les 11-15

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- woorden van de week
  - teamopdrachten

- vooruitblik**
- woorden van de week
  - teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek)woorden in de tekst in het woordenboek opzoeken en de leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

- 1. Uitleg.** "De afgelopen lessen hebben we de woordmuur aangevuld met een aantal nieuwe woorden. Vandaag maken we de woordmuur compleet. Een deel van de woorden heb ik voor jullie gekozen, maar de laatste woorden kiezen jullie weer zelf. Let tijdens het lezen dus weer goed op welke woorden jullie willen gebruiken voor de woordmuur en het teamwoordenboek."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen waarom Dagmar nog niet tevreden is nadat haar moeder met meester Wouter gebeld heeft en waarom Dagmars moeder vindt dat Dagmar al heel veel gedaan heeft.

- 1. Uitleg.** "De afgelopen twee lessen hebben jullie als team onderdelen uit de tekst verhelderd. Vandaag gaan we verder met het verhelderen. Jullie gaan in je eigen woorden uitleggen waarom Dagmar nog niet tevreden is nadat haar moeder met meester Wouter gebeld heeft en waarom haar moeder vindt dat ze al genoeg gedaan heeft. Bij vraag 5 zie je dat er een heleboel bladzijden bij de vraag horen. Als er zoveel tekst is wat je moet lezen om een vraag te beantwoorden is het extra belangrijk dat je een memo plakt bij de informatie die je gevonden hebt. Voor je het weet ben je namelijk alweer een stuk verder met lezen en ben je misschien alweer vergeten wat de aanwijzing precies was. Na het duolezen en het bespreken van de aanwijzingen ga je als team overleggen welke opdrachten je vandaag gaat maken, dat schrijf je op bij planning en daarna ga je met de opdrachten aan het werk. Denk aan de tips en tops die je eerder gekregen hebt van de groep en gebruik die bij de opdrachten van vandaag."

Geef tijd voor het lezen van de opdrachten en het plannen.

- 2. Zelfstandig lezen: blz. 114 t/m 120, memo's plakken op aanwijzingen.**

tijd
klaar 10 minuten
woordbonnen, woorden van de week

- 3. Maatjeswerk:** memo's vergelijken, aanwijzingen bespreken.

tijd
klaar 10 minuten
Duolezen: blz. 119 t/m 120. Alvast bezig met de teamopdrachten.

- 4. Teamopdrachten. Uitvoeren van de opdrachten.**

tijd
klaar 10 minuten
woorden van de week

- GH** **5. Groep. Laat de teams vertellen wat ze als teamantwoord bij de dagen geschreven hebben. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst.**

/// Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

GH 1. Teamopdracht. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe het gegaan is met de opdrachten. Mogelijk is er een team dat al een opdracht klaar heeft en daar punten voor heeft gekregen. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. De andere teams kunnen Tips en Tops geven. Besteed ook aandacht aan het samenwerken, vraag ernaar welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dat hen helpt om de teamopdrachten goed te maken.

/// 2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan teams of ze zelf ook al woorden gevonden hebben die ze in het teamwoordenboek willen zetten. GH Bespreek deze woorden en bepaal samen met de groep of het woorden zijn die op de woordmuur geschreven moeten worden omdat ze belangrijk zijn om te onthouden. /// Waardeer antwoorden met gebruik van argumenten met punten.

terugblik

- teamopdrachten
- woorden van de week
- punten en feedback

voorblick

- toets
- introductie schrijfoopdracht

Les 14

- Lesdoel:**
- De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.
  - De leerlingen kunnen informatie over een bepaald thema weergeven in een 'Wist je dat...?' poster.
- Materialen:**
- 'Groep zeven slaat terug', blz. 121 t/m 127
  - toetsboekje, les 14 (week 3)
  - antwoordblad ABCD* met wasknijper
  - Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- teamopdrachten
  - woorden van de week

- vooruitblik**
- toets
  - voorbereiding op de schrijfopdracht

WOORDEN VAN DE WEEK

- 1. Oefenen voor de toets.** De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan met het teamboekje of met de woordmuur.
- tijd** 5 minuten

TOETS

Doel: De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

- 1. Zet de leerlingen in toetsopstelling.**
- 2. Lees de vragen uit het toetsboekje voor.** Geef uitleg bij de vragen, o.a. door duidelijk aan te geven wat de bedoeling is van een vraag.
- 3. Zelfstandig lezen:** blz. 121 t/m 127 en maken van de vragen.
- tijd** 30 minuten
- klaar** woordenlijst afmaken, stillezen
- 4. Bespreken van de vragen.** "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag voorgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog." Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten. Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.
- *Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoets.*

VOORBEREIDING OP DE SCHRIJFOPDRACHT

Doel: De leerlingen kunnen informatie over een bepaald thema weergeven in een 'Wist je dat...?' poster.

- 1. Ophalen van kennis.** "Vandaag gaan we een begin maken van een 'Wist je dat...?' poster. Zo'n poster is ook een manier om belangrijke informatie samen te vatten. Voor zo'n 'Wist je dat...?' poster is het belangrijk dat je alleen die informatie noteert die ook echt nieuw is. Bekende feiten zijn niet zo interessant om op te schrijven, het is de bedoeling dat je juist nieuwe dingen leert over een bepaald onderwerp. Je kunt kiezen uit drie onderwerpen: raskatten, vriendschap en kindermishandeling. Deze onderwerpen komen allemaal aan bod in het boek 'Groep zeven slaat terug'. Kijk op je afvinklijst in het teamboekje wat je allemaal moet

doen. Vandaag kiezen jullie allemaal een onderwerp en bedenk je een titel voor je 'Wist je dat...?' poster."

2. Opdracht. "Lees de opdracht door en kies een onderwerp uit. Bespreek daarna met elkaar hoe je het gaat aanpakken. Je moet in elk geval een titel bedenken en die bovenaan je poster zetten (met mooie letters). Als je hiermee klaar bent, dan kun je alvast wist-je-datjes opzoeken in het boek."

tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	alvast wist-je-datjes opzoeken
///	Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - toets - voorbereiding op de schrijfpdracht - punten en feedback
------------------	---

spel	Brain Game naar keuze
-------------	------------------------------

voorblik	<ul style="list-style-type: none"> - schrijfpdracht - terugblik op de voorspelling - inleveren van teamwoordenboek - team van de week
-----------------	--

Les 15

Lesdoel: - De leerlingen kunnen informatie over een bepaald thema weergeven in een 'Wist je dat...?' poster.

Materialen: - 'Groep zeven slaat terug', blz. 128 t/m 136
- teamboekje, les 11-15
- tekenpapier (A3 formaat) en tekenmateriaal

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - toets
- voorbereiding op schrijfofdracht

vooruitblik - schrijfofdracht
- terugblik op de voorspelling
- inleveren teamwoordenboek
- team van de week

TEAMOPDRACHTEN: AFMAKEN EN POSTER MAKEN

Doel: De leerlingen kunnen informatie over een bepaald thema weergeven in een 'Wist je dat...?' poster.

1. Zelfstandig lezen/voorlezen: blz. 128 en 136.

2. Uitleg. "Vandaag hebben we de tijd om de opdrachten af te maken, maar er is ook de schrijfofdracht. Tijdens les 14 hebben we daar een begin mee gemaakt. Vandaag gaan we de posters afmaken. Als het goed is hebben jullie overlegd hoe jullie het aan gaan pakken. Als dat nog niet helemaal duidelijk is, moet je nog even overleggen wie in jullie team welk onderdeel gaat doen. Aan het eind van deze les presenteert ieder team zijn poster aan de groep en daarna hangen we alle posters op."

2. Opdracht. "Lees in het teamboekje de schrijfofdracht nog eens door en verdeel de taken. Help elkaar en maak de opdrachten helemaal af."

tijd 50 minuten

klaar illustratie maken bij het onderwerp

/// **Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.**

3 Presentatie van de poster. "Jullie gaan nu als team jullie poster presenteren aan de groep. Overleg hoe jullie dat gaan doen en zorg ervoor dat iedereen antwoord kan geven op vragen van de groep."

tijd 5 minuten

4. Laat de teams de opdracht presenteren aan de groep, geef mogelijkheden voor het stellen van vragen aan de teams en laat de groep Tops geven. De teams kunnen deze tops inzetten voor het samenwerkdoel voor de komende week.

tijd 15 minuten

5. Bespreken. Besteed aandacht aan het samenwerken, evalueer de samenwerking in de teams en bespreek met elkaar de moeilijkheden en een mogelijke aanpak ("Wat ga je volgende week anders/hetzelfde doen?") voor de volgende week.

tijd 5 minuten

/// **Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.**

TERUGBLIK OP VOORSPELLEN

Doel: De leerlingen kunnen op basis van de kennis die ze hebben opgedaan de voorspelling beoordelen en aanvullen.

1. Uitleg. "Volgende week lezen we het boek uit, maar we gaan nu alvast kijken of sommige voorspellingen misschien al uitgekomen zijn of niet. Voorspellingen kunnen uitkomen, maar het is natuurlijk helemaal niet raar dat ze soms ook niet uitkomen. De schrijver kan je bijvoorbeeld op een verkeerd been hebben gezet."

- GH**
///
- GH**
///
- tip**
- 2. Opdracht.** “We gaan eerst kijken naar wie. We hebben voorspeld dat het boek gaat over (*vul aan wat het antwoord van de groep was*). Hebben we het juist voorspeld?” **Evalueer samen met de leerlingen de voorspelling en geef punten voor juiste argumenten om het zo te laten, aan te vullen en/of te veranderen.** “Dan gaan we nu kijken naar de plek. Waar speelt het verhaal zich af? We denken dat het verhaal zich afspeelt op een school. Klopt dit met wat we nu gelezen hebben?” **Evalueer samen met de leerlingen de voorspelling en geef punten voor juiste argumenten om het zo te laten, aan te vullen en/of te veranderen. Ga zo alle punten van de voorspelling langs en laat de teams overleggen welke argumenten ze hebben om iets te veranderen of de voorspelling zo te laten staan.**
- Als leerlingen moeite hebben met het vinden van argumenten, model dan voorbeelden van argumenten op basis van aanwijzingen in het boek.*
- 3. Afronding.** “De afgelopen weken hebben we steeds gekeken naar de voorspellingen en dat hebben we gelegd naast wat we echt weten over het verhaal. Door dit aldoo te doen hebben we de lijn van het verhaal gevolgd en kunnen we een goede samenvatting van het verhaal maken. Volgende week gaan we dus ook bezig met het samenvatten.”

AFRONDING

- ///**
- 1. Woorden van de week.** “Deze week hebben jullie weer zelf woorden uit de tekst gehaald voor de woordmuur. Dit zijn de woorden die we in elk geval willen onthouden. Daarnaast hebben jullie zes woorden uitgekozen voor het teamwoordenboek. Dit kunnen toevallig dezelfde woorden zijn als de woorden die we samen hebben gekozen voor de woordmuur. Het teamwoordenboek en het teamboekje leveren jullie vandaag in. Als ik het heb nagekeken, kunnen jullie er nog punten voor krijgen.”
- ///**
- 2. Terugblik.** “Ik zag teams heel goed samenwerken. Ik kon echt zien dat ... en ... (noem namen teams) elkaar goed hielpen. Deze week hebben de schrijvers de punten bijgehouden op de teamlijsten. Tel de punten bij elkaar op en bedenk wat er deze week goed ging in het team als je denkt aan het samenwerken.” **Geef willekeurige beurten en waardeer het antwoord met punten.** “Deze punten hebben jullie verdiend omdat je goed hebt samengewerkt: jullie hebben goed naar elkaar geluisterd en elkaar goed geholpen.”
- Vieren van het resultaat. Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen als ‘team van de week’. Ieder team telt de punten op. Tijdens de volgende les kunnen hier nog de punten voor de teamopdrachten en het teamwoordenboek bij komen (indien nagekeken). Het team dat dan de meeste punten heeft is het ‘team van de week.’**
- 3. Vooruitblik.** “De volgende keer lezen we verder in ‘Groep zeven slaat terug.’”

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 16-20

De lesdoelen van les 16-20:

'Groep zeven slaat terug' – Jacques Vriens blz. 137 t/m 170	
Verhalend: (humor/school/ kindermishandeling)	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen hebben plezier tijdens het lezen. - De leerlingen kunnen de verhaallijnen herkennen en volgen. - De leerlingen kunnen zich herkennen in beschrijvingen van (school-)situaties. - De leerlingen weten bijzonderheden te noemen van kindermishandeling.
Teamopdrachten	
Woordenschat:	- De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek-)woorden in het woordenboek opzoeken en de betekenis verduidelijken met illustraties en betekenisvolle zinnen.
Lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen een verhaalkaart invullen over het hoofdstuk 'Sarah schrijft haar derde brief'. - De leerlingen kunnen het hoofdstuk 'Sarah schrijft haar derde brief' met behulp van een verhaalkaart samenvatten. - De leerlingen kunnen samenvatten wat er gebeurt op vrijdag, zaterdag en zondag. - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen waarom de moeder van Kelly zegt: 'Ik neem een kat van die rijke stinkers, maar zonder die dure vlooiën.' - De leerlingen kunnen het plan om Sarah te helpen samenvatten. - De leerlingen kunnen uitleggen waarom het boek 'Groep zeven slaat terug' heet.
Schrijven:	- De leerlingen kunnen een protestbord maken over een zelfgekozen onderwerp.

Vorbereiding (voorafgaand aan les 16-20):

- Kijk de opdrachten van les 11-15 na en leg de teamboekjes 'Groep 7 slaat terug' weer klaar.
- Zet het digibordschema 'Groep zeven slaat terug' les 16-20* klaar.
- Leg (spreek-)woordenboeken klaar (teamopdrachten).
- Leg per team 6x de studiewijzer 'woord en betekenis'* klaar.
- Hang de woordmuur op.
- Leg antwoordblad ABCD* met wasknijper klaar (les 19).

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les	Woorden van de week	Blz.	Betekenis
11.	smiespelen	138	<i>Half verborgen met elkaar praten of fluisteren.</i>
11.	(ermee) op de proppen komen (uitdr.)	144	<i>Onverwachts iets te melden hebben.</i>
12.	hartgrondig	147	<i>Uit het diepst van je hart.</i>
12.	de protestactie	151	<i>Een actie waarmee je aangeeft het ergens niet mee eens te zijn.</i>
13.	de argwaan	154	<i>Het gevoel dat je iemand of iets niet kunt vertrouwen.</i>
13.	onverbiddelijk	160	<i>Vasthoudend aan een besluit, niet over te halen.</i>

Les 16

Samenwerk vaardigheid: - Door de teams te bepalen.

Lesdoel: - De leerlingen kunnen een verhaalkaart invullen over het hoofdstuk 'Sarah schrijft haar derde brief'.
- De leerlingen kunnen het hoofdstuk 'Sarah schrijft haar derde brief' met behulp van een verhaalkaart samenvatten.

Materialen: - 'Groep zeven slaat terug', blz. 137 t/m 144
- teamboekje, les 16-20
- per team 6x de studiewijzer 'woord en betekenis'*

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

1. Terugblik. "Vorige week bestonden de teamopdrachten uit antwoorden vinden op vragen uit de tekst en hebben we verder gewerkt aan ons teamwoordenboek. Na de afronding van de teamopdrachten hebben jullie de teamboekjes ingeleverd en heb ik punten gegeven aan de teams voor de opdrachten. Het team met de meeste punten is deze week het team van de week en dat is geworden ... (Noem de naam van het team)! Applaus voor dit team."

2. Vooruitblik. "Deze week lezen we hoe het afloopt met de kinderen van groep zeven. Maar eerst bepalen we per team aan welke vaardigheid jullie willen werken. Overleg in je team aan welk doel jullie deze week extra aandacht willen besteden en schrijf dat op in het teamboekje op de teamlijst van week 4 (les 16-20)."

tijd 5 minuten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek)woorden in de tekst in het woordenboek opzoeken en de leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

1. Uitleg. "In het teamboekje zie je bij les 16-20 een deel van de woorden van de week in een kolom staan. Van deze woorden moet je de betekenis opzoeken in het (spreek)woordenboek. Deze woorden van de week vullen jullie verder aan door voor zes woorden een kopieerblad 'Woord en betekenis' in te vullen en zo ook je teamwoordenboek uit te breiden. Het is handig dat je een memo op moeilijke woorden in de tekst plakt, of ze met bladzijdenummer op een kladblaadje schrijft, zodat je niet vergeet waar je ze gevonden had. Let op dat jullie goed overleggen over de woorden die jullie kiezen, het moeten woorden zijn die iedereen lastig vindt en die belangrijk zijn voor het verhaal."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen een verhaalkaart invullen over het hoofdstuk 'Sarah schrijft haar derde brief' en met behulp hiervan een samenvatting schrijven.

DDU **1. Uitleg leesdoel.** "De teamopdrachten van deze week gaan zoals altijd over de woorden van de week en er zijn ook samenvatopdrachten. Deze week gaan we met behulp van de verhaalkaart samenvatten. Wat doe je als je iets samenvat?" **DDU.** "Bij het samenvatten vertel je alleen wat belangrijk is voor het onderwerp. Samenvatten helpt om teksten beter te kunnen onthouden. Op je spiekbrief 'samenvatten' staan tips hoe je dat kunt doen."

GH **2. Modeling.** "Het hoofdstuk dat we gaan samenvatten heet 'Sarah schrijft haar derde brief'. Het eerste wat mij opvalt is het woord 'derde'. Sarah heeft dus al twee keer eerder een brief geschreven. Wat kun je je nog herinneren van de eerste twee brieven?" **GH, geef via het trekken van lollystokjes beurten. Geef punten.** "We hebben nu onze voorkennis opgehaald. Dat kan helpen bij het beter begrijpen van het hoofdstuk. We weten dus eigenlijk wie we in kunnen vullen bij personen: Sarah. Verder hebben we de tekst nodig om de gehele

verhaalkaart in te vullen. We vullen personen, waar, wanneer en het probleem in. Tijdens het lezen zoek je drie gebeurtenissen die belangrijk zijn voor het probleem. Je herkent een belangrijke gebeurtenis vaak aan dat de schrijver er een langer stuk over schrijft. Als je de gebeurtenis weg zou laten, zou het verhaal ook niet meer kloppen. De bladzijden die horen bij de verhaalkaart lees je aandachtig door en als je een aanwijzing tegenkomt plak je daar een memo. Na het lezen, memo's bespreken en duolezen met het maatje ga je met je team overleggen welke opdrachten je vandaag gaat maken, die schrijf je op bij planning en daarna ga je met de opdrachten bezig." **Geef tijd voor het lezen van de opdrachten en het plannen.**

3. Zelfstandig lezen: blz. 137 t/m 144, memo's plakken op aanwijzingen voor de verhaalkaart.

tijd 10 minuten

klaar woordenlijst

4. Maatjeswerk: memo's vergelijken, aanwijzingen bespreken.

tijd 10 minuten

klaar Duolezen: blz. 143 t/m 144. Alvast bezig met de teamopdrachten.

5. Teamopdrachten. Uitvoeren van de opdrachten.

tijd 20 minuten

/// Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

GH 1. Teamopdracht. Geef de teams tijd voor overleg over de samenwerking en de planning, noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe het gegaan is met de opdrachten en het samenwerken. De andere teams kunnen Tips en Tops geven. Besteed ook aandacht aan de samenwerkingvaardigheid die de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dat hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.

GH 2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan teams of ze zelf ook al woorden gevonden hebben die ze in het teamwoordenboek willen zetten.
/// Bespreek deze woorden en bepaal samen met de groep of het woorden zijn die op de woordmuur geschreven moeten worden omdat ze belangrijk zijn om te onthouden. Waardeer antwoorden met gebruik van argumenten met punten.

terugblik

- samenwerkingvaardigheid
- woorden van de week
- teamopdrachten
- punten en feedback

voorblik

- woorden van de week
- teamopdrachten

Les 17

- Lesdoel:**
- De leerlingen kunnen samenvatten wat er gebeurt op vrijdag, zaterdag en zondag.
  - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen waarom de moeder van Kelly zegt: 'Ik neem een kat van die rijke stinkers, maar zonder die dure vlooiën.'

- Materialen:**
- 'Groep zeven slaat terug', blz. 145 t/m 152
  - teamboekje, les 16-20
  - Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- samenwerkvaardigheid/samenwerken in de teams
  - woorden van de week
  - teamopdrachten

- vooruitblik**
- woorden van de week
  - teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek)woorden in de tekst in het woordenboek opzoeken en de leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

- 1. Uitleg.** "Tijdens les 16 hebben we de eerste zelfgekozen woorden op de woordmuur geschreven. Ik heb jullie uitgelegd dat een deel van de woorden van de week al vaststaat en dat jullie het andere deel zelf mogen kiezen. Let vandaag dus goed op of je woorden tegenkomt die jullie willen gebruiken voor de woordmuur en het teamwoordenboek."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen samenvatten wat er gebeurt op vrijdag, zaterdag en zondag en kunnen verhelderen waarom de moeder van Kelly zegt: 'Ik neem een kat van die rijke stinkers, maar zonder die dure vlooiën.'

- 1. Uitleg.** "De afgelopen les hebben jullie als team een verhaalkaart ingevuld. Een verhaalkaart helpt ons bij het samenvatten. Vandaag gaan jullie ook samenvatten, maar nu wat er op verschillende dagen gebeurt. De aanpak is net als bij de verhaalkaart: je leest de opdracht door en tijdens het lezen houd je de opdracht in je hoofd. Als je een aanwijzing in de tekst ziet, dan plak je daar een memo op. Denk er dus aan dat het alleen om de belangrijkste stukken tekst gaat en dat je de details niet opschrijft. Naast het samenvatten gaan we vandaag ook een stukje verhelderen. We gaan verhelderen wat de moeder van Kelly zegt. Na het duolezen en het bespreken van de aanwijzingen ga je als team overleggen welke opdrachten je vandaag gaat maken, dat schrijf je op bij planning en daarna ga je met de opdrachten aan het werk. Denk aan de tips en tops die je eerder gekregen hebt van de groep en gebruik die bij de opdrachten van vandaag." **Geef tijd voor het lezen van de opdrachten en het plannen.**

- 2. Zelfstandig lezen: blz. 145 t/m 152, memo's plakken op aanwijzingen voor de verhaalkaart.**

tijd 10 minuten
klaar opdrachten bij woorden van de week

- 3. Maatjeswerk: memo's vergelijken, aanwijzingen bespreken.**

tijd 10 minuten
klaar Duolezen: blz. 151 t/m 152. Alvast bezig met de teamopdrachten.

- 4. Teamopdrachten. Uitvoeren van de opdrachten.**

tijd 15 minuten

GH **5. Groep.** Laat de teams vertellen wat ze als teamantwoord bij de onderdelen van de verhaalkaart geschreven hebben. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst. Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.

///

AFRONDING

- GH** 1. Teamopdracht. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe het gegaan is met de opdrachten. Mogelijk is er een team dat al een opdracht klaar heeft en daar punten voor heeft gekregen. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. De andere teams kunnen Tips en Tops geven. Besteed ook aandacht aan het samenwerken, vraag ernaar welk samenwerkvaardigheid de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dat hen helpt om de teamopdrachten goed te maken.
- GH** 2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan teams of ze zelf ook al woorden gevonden hebben die ze in het teamwoordenboek willen zetten. Bespreek deze woorden en bepaal samen met de groep of het woorden zijn die op de woordmuur geschreven moeten worden omdat ze belangrijk zijn om te onthouden.
- ///** Waardeer antwoorden met gebruik van argumenten met punten.
- terugblik** - woorden van de week
- teamopdrachten
- punten en feedback
- vooruitblik** - woorden van de week
- teamopdrachten

Les 18

- Lesdoel:**
- De leerlingen kunnen het plan om Sarah te helpen samenvatten.
  - De leerlingen kunnen uitleggen waarom het boek 'Groep zeven slaat terug' heet.

- Materialen:**
- 'Groep zeven slaat terug', blz. 153 t/m 160
  - teamboekje, les 16-20

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- woorden van de week
  - teamopdrachten

- vooruitblik**
- woorden van de week
  - teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek)woorden in de tekst in het woordenboek opzoeken en de leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

- 1. Uitleg.** "De afgelopen lessen hebben we de woordmuur aangevuld met een aantal nieuwe woorden. Vandaag maken we de woordmuur compleet. Een deel van de woorden heb ik voor jullie gekozen, maar de laatste woorden kiezen jullie weer zelf. Let tijdens het lezen dus weer goed op welke woorden jullie willen gebruiken voor de woordmuur en het teamwoordenboek."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen samenvatten wat het plan is om Sarah te helpen en kunnen uitleggen waarom het boek 'Groep zeven slaat terug' heet.

- 1. Uitleg.** "De afgelopen twee lessen hebben jullie als team samengevat en een beetje verhelderd. Vandaag gaan we weer verder met samenvatten en verhelderen. We gaan bij de opdrachten geen hoofdstukken samenvatten. Wel ga je bij opdracht 5 het plan samenvatten om Sarah te helpen. Lees de tekst en plak memo's bij aanwijzingen over het plan om Sarah te helpen. Daarnaast ga je kijken naar de titel van het boek. De titel vat het boek vaak goed samen. Dat is hier ook het geval. Jullie gaan als team in eigen woorden uitleggen waarom het boek 'Groep zeven slaat terug' heet. Na het duolezen en het bespreken van de aanwijzingen ga je als team overleggen welke opdrachten je vandaag gaat maken, dat schrijf je op bij planning en daarna ga je met de opdrachten aan het werk. Denk aan de tips en tops die je eerder gekregen hebt van de groep en gebruik die bij de opdrachten van vandaag." **Geef tijd voor het lezen van de opdrachten en het plannen.**

- 2. Zelfstandig lezen: blz. 153 t/m 160, memo's plakken op aanwijzingen.**

tijd
klaar 10 minuten
opdrachten bij woorden van de week

- 3. Maatjeswerk: memo's vergelijken, aanwijzingen bespreken.**

tijd
klaar 10 minuten
Duolezen: blz. 159 t/m 160. Alvast bezig met de teamopdrachten.

- 4. Teamopdrachten. Uitvoeren van de opdrachten.**

tijd
klaar 10 minuten
opdrachten bij woorden van de week

- GH** **5. Groep. Laat de teams vertellen wat ze als teamantwoord bij de dagen geschreven hebben. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst.**

/// **Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**

AFRONDING

- GH**
- 1. Teamopdracht.** Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe het gegaan is met de opdrachten. Mogelijk is er een team dat al een opdracht klaar heeft en daar punten voor heeft gekregen. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. De andere teams kunnen Tips en Tops geven. Besteed ook aandacht aan het samenwerken, vraag ernaar welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dat hen helpt om de teamopdrachten goed te maken.
  - 2. Woordmuur.** Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan teams of ze zelf ook al woorden gevonden hebben die ze in het teamwoordenboek willen zetten. Bespreek deze woorden en bepaal samen met de groep of het woorden zijn die op de woordmuur geschreven moeten worden omdat ze belangrijk zijn om te onthouden. Waardeer antwoorden met gebruik van argumenten met punten.
- terugblik**
- teamopdrachten
  - woorden van de week
  - punten en feedback
- vooruitblik**
- toets
  - introductie schrijfoopdracht

Les 19

Lesdoel: - De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

Materialen: - 'Groep zeven slaat terug', blz. 161 t/m 168
- toetsboekje, les 14 (week 3)
- antwoordblad ABCD* met wasknijper
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - teamopdrachten
- woorden van de week

vooruitblik - toets
- voorbereiding op de schrijfopdracht

WOORDEN VAN DE WEEK

1. Oefenen voor de toets. De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan met het teamboekje of met de woordmuur.
tijd 5 minuten

TOETS

Doel: De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

1. Zet de leerlingen in toetsopstelling.
2. Lees de vragen uit het toetsboekje voor. Geef uitleg bij de vragen, o.a. door duidelijk aan te geven wat de bedoeling is van een vraag.
3. Zelfstandig lezen: blz. 161 t/m 168 en maken van de vragen.
tijd 30 minuten
klaar woordenlijst afmaken, stillezen
4. Bespreken van de vragen. "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag voorgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog." **Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten. Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.**
→ *Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoets.*

VOORBEREIDING OP DE SCHRIJFOPDRACHT

Doel: De leerlingen kunnen een protestbord maken over een zelfgekozen onderwerp.

1. Ophalen van kennis. "De leerlingen van groep zeven in het boek zijn het niet eens met de kindermishandeling bij Sarah thuis. Daarom gaan ze bij het huis langs met spandoeken en een yell. Dit noem je ook wel een protest. Misschien heb je wel eens in het nieuws of het jeugdjournaal gezien dat er een protest ergens was. Jullie gaan vandaag beginnen met het maken van een eigen protestbord. Je gaat dus een bord maken met een yell of een zin waarmee je laat zien dat je het ergens niet mee eens bent. Vandaag gaan jullie bedenken waar je het protestbord over gaat maken. Je gaat als team dus bedenken waar je het niet mee eens bent en waar je verandering in zou willen zien. Als je tijd over hebt kun je alvast nadenken over een pakkende yell of zin voor op het bord wat je bij een protest omhoog zou kunnen

DDU	<p>houden. Bij die zin moet het dus in één keer duidelijk zijn waar het over gaat en dat jij het er niet mee eens bent. Bedenk een zin die veel indruk maakt op mensen. Misschien is het een beetje grappig, of rijmt het of misschien kun je het op een andere manier op laten vallen. Op een protestbord wordt ook vaak gebruik gemaakt van de gebiedende wijs. Wie weet wat de gebiedende wijs is?" DDU. "Bij de gebiedende wijs zeg je dat iemand iets moet doen. Vaak komt er een uitroepteken aan het einde van de zin. Een zin in de gebiedende wijs begint altijd met een werkwoord. Hier kun je dus ook goed gebruik van maken in jullie uitnodiging."</p> <p>2. Opdracht. "Lees de opdracht door en kies een onderwerp uit. Bespreek daarna met elkaar hoe je het gaat aanpakken. Je moet in elk geval een onderwerp bedenken. Als je hiermee klaar bent, dan kun je alvast nadenken over de zin of yell die pakkend is."</p>
tijd klaar ///	<u>10 minuten</u> nadenken over een pakkende zin of yell voor op het protestbord Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - toets - voorbereiding op de schrijfpdracht - punten en feedback
spel	Brain Game naar keuze
voorblik	<ul style="list-style-type: none"> - schrijfpdracht - terugblik op de voorspelling - inleveren van teamwoordenboek - team van de week

Les 20

Lesdoel: - De leerlingen kunnen een protestbord maken over een zelfgekozen onderwerp.

Materialen: - 'Groep zeven slaat terug', blz. 169 t/m 170
- teamboekje, les 16-20
- tekenpapier of karton (A3 formaat) en tekenmateriaal

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - toets
- voorbereiding op schrijfofdracht

vooruitblik - schrijfofdracht
- terugblik op de voorspelling
- inleveren teamwoordenboek
- team van de week

TEAMOPDRACHTEN: AFMAKEN EN POSTER MAKEN

Doel: De leerlingen kunnen een protestbord maken over een zelfgekozen onderwerp.

1. Zelfstandig lezen/voorlezen: blz. 169 en 170.

2. Uitleg. "Vandaag hebben we de tijd om de opdrachten af te maken, maar er is ook de schrijfofdracht. Tijdens les 19 hebben we daar een begin mee gemaakt. Vandaag gaan we de protestborden afmaken. Als het goed is hebben jullie overlegd hoe jullie het aan gaan pakken. Als dat nog niet helemaal duidelijk is, moet je nog even overleggen wie in jullie team welk onderdeel gaat doen. Aan het eind van deze les presenteert ieder team zijn poster aan de groep en daarna hangen we alle posters op."

3 Opdracht. "Lees in het teamboekje het stappenplan bij de schrijfofdracht nog eens door en verdeel de taken. Help elkaar en maak de opdrachten helemaal af."

tijd 50 minuten

klaar illustratie maken bij het protestbord

/// **Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**

4. Presentatie van de poster. "Jullie gaan nu als team jullie protestbord presenteren aan de groep. Overleg hoe jullie dat gaan doen en zorg ervoor dat iedereen antwoord kan geven op vragen van de groep."

tijd 5 minuten

5. Laat de teams de opdracht presenteren aan de groep, geef mogelijkheden voor het stellen van vragen aan de teams en laat de groep Tops geven. De teams kunnen deze tops inzetten voor het samenwerkdoel voor de komende week.

tijd 15 minuten

6. Bespreken. Besteed aandacht aan het samenwerken, evalueer de samenwerking in de teams en bespreek met elkaar de moeilijkheden en een mogelijke aanpak ("Wat ga je volgende week anders/hetzelfde doen?") **voor de volgende week.**

tijd 5 minuten

/// **Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**

TERUGBLIK OP VOORSPELLEN

Doel: De leerlingen kunnen op basis van de kennis die ze hebben opgedaan de voorspelling beoordelen en aanvullen.

1. Uitleg. "Het boek is nu uit en nu kunnen we gaan kijken welke voorspellingen echt uit zijn gekomen. Voorspellingen kunnen uitkomen, maar het is natuurlijk helemaal niet raar dat ze soms ook niet uitkomen. De schrijver kan je bijvoorbeeld op een verkeerd been hebben gezet."

2. Opdracht. "We gaan eerst kijken naar wie. We hebben voorspeld dat het boek gaat over (*vul aan wat het antwoord van de groep was*). Hebben we het juist voorspeld?" **Evalueer samen met**

- GH** de leerlingen de voorspelling en geef punten voor juiste argumenten om het zo te laten, aan
/// te vullen en/of te veranderen. “Dan gaan we nu kijken naar de plek. Waar speelt het verhaal
 zich af? We denken dat het verhaal zich afspeelt op een school. Klopt dit met wat we nu gelezen
GH hebben?” **Evalueer samen met de leerlingen de voorspelling en geef punten voor juiste**
/// **argumenten om het zo te laten, aan te vullen en/of te veranderen. Ga zo alle punten van de**
voorspelling langs en laat de teams overleggen welke argumenten ze hebben om iets te
veranderen of de voorspelling zo te laten staan.
- tip** *Als leerlingen moeite hebben met het vinden van argumenten, model dan voorbeelden van
 argumenten op basis van aanwijzingen in het boek.*
- 3. Afronding.** “De afgelopen weken hebben we steeds gekeken naar de voorspellingen en dat
 hebben we gelegd naast wat we echt weten over het verhaal. Door dit aldoor te doen hebben
 we de lijn van het verhaal gevolgd en een samenvatting gemaakt van het verhaal.”

AFRONDING

- 1. Woorden van de week.** “Deze week hebben jullie weer zelf woorden uit de tekst gehaald
 voor de woordmuur. Dit zijn de woorden die we in elk geval willen onthouden. Daarnaast
 hebben jullie zes woorden uitgekozen voor het teamwoordenboek. Dit kunnen toevallig
 dezelfde woorden zijn als de woorden die we samen hebben gekozen voor de woordmuur. Het
 teamwoordenboek en het teamboekje leveren jullie vandaag in. Als ik het heb nagekeken,
 kunnen jullie er nog punten voor krijgen.”
- 2. Terugblik.** “Ik zag teams heel goed samenwerken. Ik kon echt zien dat ... en ... (noem namen
 teams) elkaar goed hielpen. Deze week hebben de schrijvers de punten bijgehouden op de
 teamlijsten. Tel de punten bij elkaar op en bedenk wat er deze week goed ging in het team als
 je denkt aan het samenwerken.” **Geef willekeurige beurten en waardeer het antwoord met**
/// **punten.** “Deze punten hebben jullie verdiend omdat je goed hebt samengewerkt: jullie hebben
 goed naar elkaar geluisterd en elkaar goed geholpen.”
- Vieren van het resultaat. Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen**
als ‘team van de week’. Ieder team telt de punten op. Tijdens de volgende les kunnen hier
nog de punten voor de teamopdrachten en het teamwoordenboek bij komen (indien
nagekeken). Het team dat dan de meeste punten heeft is het ‘team van de week.’
- 3. Vooruitblik.** Nieuw boek

Antwoorden teamboekje
LES 1-20

LES 1-5

Punten bij opdrachten bij de woorden van de week (teamwoordbonnen)	
per teambon	
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is compleet (met herhaling van het woord)
9 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord)
8 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord en met slechts een deel van de betekenis)

Antwoorden bij de teamvragen – Voorspellen	
Opdracht 1	Op de achterkant staat dat de invaller de klas niet aankan. Welke ervaringen hebben jullie met invallers?
Woordweb	1 punt per juist genoemd woord.
Voorspelling	Eigen beoordeling.
Antwoorden bij de teamvragen – Verhelderen (max. 100 punten per opdracht)	
Opdracht 2	Zoek in de tekst op wat er staat over de volgende personages: Patrick, Meester Tom, Kelly, Youssef, Rutger-Jan en Sarah. Voorspel welke rol zij gaan spelen in het boek.
Patrick	Kan niet stilzitten/grappig/...
Voorspelling	Ter beoordeling van de leerkracht.
Meester Tom	Is invaller/heeft weinig grip op de groep/niemand neemt hem serieus/geeft veel straf/zegt aldoor wat ze moeten doen/is bang dat het uit de hand loopt met groep 7/...
Voorspelling	Ter beoordeling van de leerkracht.
Dagmar	Houdt niet van ruzie/is zorgzaam/wil met iedereen vrienden zijn/enig kind/...
Voorspelling	Ter beoordeling van de leerkracht.
Kelly	Is fel/snel boos/een flapuit/heeft een grote familie/...
Voorspelling	Ter beoordeling van de leerkracht.
Youssef	Stiekem verliefd op Sarah/opmerkzaam/...
Voorspelling	Ter beoordeling van de leerkracht.
Rutger-Jan	Opschepper/rijke ouders/heeft vaak een nieuwe mobiel/heeft veel ruzie met Kelly/...
Voorspelling	Ter beoordeling van de leerkracht.
Sarah	Is net nieuw in de klas/huilt veel/is stil/verlegen/...
Voorspelling	Ter beoordeling van de leerkracht.
Opdracht 3	Op bladzijde 28 t/m 32 lees je dat wat Sarah opschrijft. Ze schrijft het aan 'Dorus'. Lees het hoofdstuk goed door en noteer alle aanwijzingen die je leest over de 'Dorus'-figuur.
Antwoord	'Dorus' is de naam van Sarahs klein knuffelkonijntje. Sarah stuurt hem brieven waarin ze over haar belevenissen schrijft. De vader van Sarah heeft 'Dorus' door de wc gespoeld.

Antwoorden bij de schrijf-/tekenopdracht (max. 100 punten per opdracht)	
100 punten	<ul style="list-style-type: none"> De personages zijn belangrijk voor het verhaal. Van elk personage worden minimaal twee kenmerken genoemd. De beschrijving of tekening maakt duidelijk hoe het personage eruit zou kunnen zien. De zinnen zijn compleet en goed geschreven.
90 punten	<ul style="list-style-type: none"> De personages zijn belangrijk voor het verhaal. Van elk personage worden minimaal één kenmerk genoemd. De beschrijving of tekening maakt duidelijk hoe het personage eruit zou kunnen zien. De zinnen zijn compleet en goed geschreven.
80 punten	<ul style="list-style-type: none"> De personages zijn belangrijk voor het verhaal.

	<ul style="list-style-type: none"> • Van elk personage worden minimaal één kenmerk genoemd. • De beschrijving of tekening maakt deels hoe het personage eruit zou kunnen zien. • De zinnen zijn niet geheel compleet en/of niet goed geschreven.
--	---

LES 6-10

Punten bij opdrachten bij de woorden van de week (woordenboek)	
Opdracht 1	Per woord:
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Het antwoord is correct • Het antwoord is compleet (met herhaling van het woord) <p>Voorbeeld: Failliet is als je je schulden niet meer kunt betalen en al je bezittingen in beslag worden genomen.</p>
9 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Het antwoord is correct • Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord) <p>Voorbeeld: Als je je schulden niet meer kunt betalen en al je bezittingen in beslag worden genomen.</p>
8 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Het antwoord is correct • Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord en met slechts een deel van de betekenis) <p>Voorbeeld: Als je je schulden niet meer kunt betalen.</p>
Opdracht 2	Per spreekwoord:
25 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Het antwoord is correct • Het antwoord is compleet (met herhaling van het woord) <p>Voorbeeld: In rep en roer zijn betekent in grote opschudding zijn.</p>
15 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Het antwoord is correct • Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord) <p>Voorbeeld: In grote opschudding zijn.</p>
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Het antwoord is correct • Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord en met slechts een deel van de betekenis) <p>Voorbeeld: Grote opschudding</p>
Opdracht 3	Per woord in het teamwoordenboek (max. 100 punten in totaal)
20 punten	<ul style="list-style-type: none"> • De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit • De betekenis is goed en duidelijk omschreven • Het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
15 punten	<ul style="list-style-type: none"> • De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit. • De betekenis is goed en duidelijk omschreven óf het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> • De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit óf de betekenis is goed en duidelijk omschreven en het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
5 punten	<ul style="list-style-type: none"> • De betekenis is goed en duidelijk omschreven óf het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden

Antwoorden bij de teamvragen – Vragen stellen (max. 100 punten per vraag)	
Vraag 1	Meester Tom besluit om Sarah wat beter in de gaten te gaan houden. Wat zorgt ervoor dat hij dit besluit neemt?
Antwoord	Het is opvallend dat Sarah op school aan het schoonmaken is, terwijl ze ook buiten had kunnen spelen met Dagmar en Kelly. Misschien is er iets anders aan de hand.
Soort vraag	Het is een opzoekvraag. Je kan gebruik maken van de informatie in de tekst en dit aan elkaar koppelen.
Vraag 2	Kelly zegt: ‘Ze slijmt bij Tom’. Youssef reageert hierop met een antwoord. In dat antwoord staan veel puntjes. Waarom staan die puntjes daar? Hoe voelt Youssef zich als hij dit antwoord geeft?
Antwoord	Youssef weet niet wat hij moet zeggen, hij wil het graag voor Sarah opnemen, maar wil niet dat mensen weten dat hij verliefd op haar is. Aan de puntjes kun je zien dat hij steeds even nadenkt voordat hij weer iets zegt. Hij voelt zich onzeker/verlegen.
Soort vraag	Dit is een ‘denk na’ vraag. Je moet weten waarom de schrijver puntjes zet en hoe je die moet lezen. Maar de tekst helpt ook. Daar staat dat Youssef niet goed weet wat hij moet zeggen en waarom dat zo is.
Vraag 3	Tante Lenie wil chips en cola naar boven brengen, maar Rutger-Jan zegt snel dat hij het wel komt halen. Waarom besluit Rutger-Jan zelf de cola en chips te halen?
Antwoord	Tante Lenie mag niet zien waar de kinderen boven mee bezig zijn. Rutger-Jan kan dus beter de chips en cola zelf halen, zodat tante Lenie niet zelf naar boven komt en ziet waar de kinderen mee bezig zijn.
Soort vraag	Dit is een ‘denk na’ vraag. Het antwoord staat niet letterlijk in de tekst. Je moet zelf bedenken dat dat de reden is dat Rutger-Jan zelf de chips en cola gaat halen.
Vraag 4	Youssef heeft nog een uur om zijn plan uit te voeren. Welk plan heeft hij?
Antwoord	Youssef wil eerst op school kijken of Sarah er nog is. Als ze al weg is, zal hij naar haar huis lopen een aanbellen. Als smoes gebruikt hij dan de vraag of ze bij Sarah thuis misschien nog een poesje willen hebben.
Soort vraag	Dit is een ‘zoek op’ vraag. Het antwoord is letterlijk in de laatste zinnen op blz. 72 te vinden.
Vraag 5	Wat komt er uiteindelijk van dit plan terecht?
Antwoord	Youssef gaat naar Sarahs huis, maar als hij aan wil bellen hoort hij binnen geschreeuw. Hij verstopt zich in de tuin om te zien hoe het afloopt, maar krijgt Sarah dus niet te spreken.
Soort vraag	Dit is een ‘zoek op’ vraag. Het antwoord is de tekst te vinden, hoewel je zelf wel de feiten bij elkaar moet zoeken om tot een conclusie te komen.
Vraag 6	Waarom is Dagmar opgelucht dat Youssef ook van Sarahs geheim af weet?
Antwoord	Dagmar is opgelucht, omdat ze dan misschien samen met Youssef een oplossing kan verzinnen.
Soort vraag	Dit is een ‘zoek op’ vraag. Het antwoord is letterlijk in de op een na laatste zinnen op blz. 79 te vinden.

Antwoorden bij de schrijf-/tekenopdracht (max. 100 punten per opdracht)	
100 punten	<ul style="list-style-type: none"> De stappen uit het stappenplan zijn gevolgd. Dagmars gevoelens en gedachten worden besproken. De brief is vanuit het perspectief van Dagmar geschreven. De zinnen zijn compleet en goed geschreven.
90 punten	<ul style="list-style-type: none"> De stappen uit het stappenplan zijn (deels) gevolgd. Dagmars gevoelens of gedachten worden besproken. De brief is vanuit het perspectief van Dagmar geschreven. De zinnen zijn compleet en goed geschreven.
80 punten	<ul style="list-style-type: none"> De stappen uit het stappenplan zijn niet goed gevolgd. Dagmars gevoelens of gedachten worden besproken. De brief is niet vanuit het perspectief van Dagmar geschreven. De zinnen zijn niet compleet en/of niet goed geschreven.

Punten bij opdrachten bij de woorden van de week (woordenboek)	
Opdracht 1	Per woord:
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is compleet (met herhaling van het woord) Voorbeeld: Een voorwaarde is iets waarvan je eist dat het gebeurt, voordat er iets anders gebeurt.
9 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord) Voorbeeld: iets waarvan je eist dat het gebeurt, voordat er iets anders gebeurt.
8 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord en met slechts een deel van de betekenis) Voorbeeld: iets waarvan je eist dat het gebeurt.
Opdracht 2	Per woord in het teamwoordenboek (max. 120 punten in totaal)
20 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit De betekenis is goed en duidelijk omschreven Het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
15 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit. De betekenis is goed en duidelijk omschreven óf het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit óf de betekenis is goed en duidelijk omschreven en het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
5 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenis is goed en duidelijk omschreven óf het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden

Antwoorden bij de teamvragen – Verhelderen (max. 100 punten per opdracht)	
Vraag 1	Als Dagmar en Youssef de klas binnenstappen, maken de kinderen in de klassen flauwe opmerkingen. Waarom maken ze flauwe opmerkingen? En waarom vertellen Dagmar en Youssef niet de waarheid?
Antwoord	De kinderen maken flauwe grappen omdat ze denken dat Dagmar en Youssef gezoend hebben achter het karrenhok en verliefd op elkaar zijn. Dat denken ze omdat ze hen samen achter het karrenhok stiekem zagen doen.
Antwoord	Dagmar en Youssef vertellen niet de waarheid omdat ze dan Sarahs geheim moeten verklappen en dat kunnen en willen ze niet zomaar doen.
Vraag 2	Dagmar praat met Bartje, maar op een gegeven moment wordt hij knalrood en holt hij weg. Waarom doet hij dat?
Antwoord	Bartje wordt rood omdat hij verteld heeft over wat er echt gebeurd is met Sarah. Dit had hij niet mogen vertellen. Waarschijnlijk is hij bang voor de consequenties van dat hij dit gezegd heeft of schaamt hij zich, net als Sarah.
Vraag 3	Als Dagmar en Youssef uit het kantoor van meester Wouter komen, zijn ze teleurgesteld. Leg in eigen woorden uit waarom ze teleurgesteld zijn.
Antwoord	Dagmar en Youssef zijn teleurgesteld omdat ze het idee hebben dat ze niet serieus worden genomen door meester Wouter. Ook denken ze dat hij dus ook geen actie gaat ondernemen om dit te stoppen. Ze hadden gehoopt op meer.

Vraag 4	Rutger-Jan wil liever niet dat hun klasgenoten iets in de gaten krijgen over de katjes. Hij zegt 'Dan is de kans groot dat mijn ouweheer erachter komt, want er zijn nogal wat ouders die op zijn fabriek werken.' Wie bedoelt Rutger-Jan met mijn ouweheer?
Antwoord	Met <i>mijn ouweheer</i> bedoelt Rutger-Jan zijn vader.
	Leg in eigen woorden uit waarom Rutger-Jan niet wil dat zijn ouweheer erachter komt dat ze de katjes bij gezinnen proberen onder te brengen.
Antwoord	Rutger-Jan wil niet dat zijn vader erachter komt dat ze de katjes proberen onder te brengen bij gezinnen, omdat zijn vader er dan achter komt dat de kittens al geboren zijn. Zijn vader wil dat misschien alsnog de katjes iets aandoen in plaats van dat de katjes gered worden.
Vraag 5	Als Dagmars moeder naar meester Wouter heeft gebeld, is Dagmar nog niet tevreden. Leg in eigen woorden uit waarom Dagmar nog niet tevreden is.
Antwoord	Dagmar wil graag dat er meteen actie wordt ondernomen. Het bladeren in mappen, met mensen bellen en praten voelt voor Dagmar niet als genoeg.
Vraag 6	Dagmar vindt het vervelend dat ze niks kan doen. Haar moeder vindt dat ze al heel veel gedaan heeft. Leg in eigen woorden uit waarom haar moeder vindt dat ze al veel gedaan heeft.
Antwoord	Doordat Dagmar verteld heeft aan meester Wouter en haar ouders wat er gaande is, zijn er mensen bezig om iets te doen aan wat er bij Sarah thuis gebeurt. Dat heeft Dagmar in gang gezet.

Antwoorden bij de schrijf-/tekenopdracht (max. 100 punten)	
100 punten	<ul style="list-style-type: none"> • De weetjes zijn correct. • Er worden minimaal 5 weetjes genoemd. • Er worden complete en correcte zinnen gebruikt. • De poster ziet er netjes en verzorgd uit.
90 punten	<ul style="list-style-type: none"> • De weetjes zijn correct. • Er worden minimaal 4 weetjes genoemd. • Er worden geen complete en/of correcte zinnen gebruikt. • De poster ziet er niet heel netjes en verzorgd uit.
80 punten	<ul style="list-style-type: none"> • De weetjes zijn correct. • Er worden minimaal 2 weetjes genoemd. • Er worden geen complete en correcte zinnen gebruikt. • De poster ziet er wat slordig uit.

LES 16-20

Punten bij opdrachten bij de woorden van de week (woordenboek)	
Opdracht 1	Per woord:
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Het antwoord is correct • Het antwoord is compleet (met herhaling van het woord) <p>Voorbeeld: De protestactie is een actie waarmee je aangeeft het ergens niet mee eens te zijn.</p>
9 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Het antwoord is correct • Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord) <p>Voorbeeld: Een actie waarmee je aangeeft het ergens niet mee eens te zijn.</p>
8 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Het antwoord is correct • Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord en met slechts een deel van de betekenis) <p>Voorbeeld: Het ergens niet mee eens zijn.</p>
Opdracht 2	Per uitdrukking:
25 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Het antwoord is correct • Het antwoord is compleet (met herhaling van het woord)

	Voorbeeld: Er mee op de proppen komen is onverwachts iets te melden hebben.
15 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord) Voorbeeld: Onverwachts iets te melden hebben.
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord en met slechts een deel van de betekenis) Voorbeeld: Iets melden.
Opdracht 3	Per woord in het teamwoordenboek (max. 120 punten in totaal)
20 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit De betekenis is goed en duidelijk omschreven Het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
15 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit. De betekenis is goed en duidelijk omschreven óf het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit óf de betekenis is goed en duidelijk omschreven en het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
5 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenis is goed en duidelijk omschreven óf het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden

Antwoorden bij de teamvragen – Samenvatten en verhelderen (max. 100 punten per opdracht)	
Opdracht 1	Verhaalkaart 'Sarah schrijft haar derde brief'
15 punten	Personen: Sarah (ze schrijft over haar ouders een broertje).
30 punten	Waar: Op haar slaapkamer. Wanneer: Donderdagavond half 12.
25 punten	Probleem: Sarahs vader is erg boos omdat meester Wouter heeft gebeld.
30 punten	Gebeurtenis: Toen meester Wouter belde werd vader boos op Sarah. Hij schreeuwde en draaide haar arm omdat hij niet geloofde dat ze niets had gezegd. Gebeurtenis: Vader en moeder zijn naar school geweest, bij terugkomst was vader heel boos. Gebeurtenis: Sarah is die avond zonder eten naar bed gestuurd, maar wel zonder dat haar vader haar pijn heeft gedaan.
Opdracht 2	Schrijf een samenvatting van het hoofdstuk 'Sarah schrijft haar derde brief' aan de hand van de ingevulde verhaalkaart.
	Sarah schrijft op donderdagavond om half 12 een brief vanuit haar slaapkamer. Hierin schrijft ze dat haar vader erg boos is omdat meester Wouter heeft gebeld. Toen meester Wouter gebeld had, werd Sarahs vader heel boos op haar. Hij schreeuwde en draaide haar arm, omdat hij niet geloofde dat ze niet had gezegd. Vader en moeder zijn op verzoek van meester Wouter naar school geweest om te praten. Bij terugkomst was haar vader heel boos. Hij heeft Sarah zonder eten naar bed gestuurd, maar wel zonder haar pijn te doen.
Opdracht 3	Wat gebeurt er op vrijdag, zaterdag en zondag?
Vrijdag	Sarah is niet op school, de kinderen denken dat ze ziek is, maar meester vertelt Dagmar dat ze een dag op stap is met haar moeder en broertje.
Zaterdag	Dagmar heeft een gezellige dag met voetbal en ze vergeet even al haar zorgen.
Zondag	Kelly komt bij Dagmar langs en ze maken het weer goed. Dagmar vertelt alles over Sarah aan Kelly.

Opdracht 4	De moeder van Kelly heeft gezegd: 'Ik neem een kat van die rijke stinkers, maar zonder die dure vlooiën.' Leg in eigen woorden uit wat de moeder van Kelly hiermee bedoelt.
Antwoord	De moeder van Kelly bedoelt hiermee dat ze wel de kat wil overnemen van (de ouders van) Rutger-Jan, maar niks anders. De vlooiën staan symbool voor de ellende die de kat verder mee zou kunnen brengen.
Opdracht 5	De kinderen hebben een plan bedacht om Sarah te helpen. Sommige stukken daarvan lees je voordat ze het uitvoeren en sommige dingen ontdek je pas als je leest over de uitvoering van het plan. Vat het plan om Sarah te helpen samen.
Antwoord	De kinderen hebben bedacht om met een grote groep naar het huis van Sarah te gaan. Bij haar huis beginnen ze een protestactie. Op die manier hopen ze de vader van Sarah te laten inzien dat hij moet stoppen met de mishandeling.
Opdracht 6	Het boek heet 'Groep zeven slaat terug'. Dit vat goed samen waar het boek uiteindelijk over gaat. Leg in eigen woorden uit waarom het boek zo heet.
Antwoord	Het woord <i>slaan</i> heeft in deze zin een dubbele betekenis. De vader van Sarah slaat zijn kinderen. De kinderen van groep zeven slaan figuurlijk terug, door hem een koekje van eigen deeg te geven. Uiteindelijk slaagt de actie van de kinderen van groep zeven, waardoor ze goed teruggeslagen hebben.

Antwoorden bij de schrijf-/tekenopdracht (max. 100 punten)	
100 punten	<ul style="list-style-type: none"> • De zin/yell maakt duidelijk waarover de leerlingen in protest gaan. • Het protestbord spreekt de kijker/lezer aan. • Er worden/wordt (een) correcte zin(nen) gebruikt. • Het protestbord ziet er verzorgd uit.
90 punten	<ul style="list-style-type: none"> • De zin/yell maakt niet geheel duidelijk waarover de leerlingen in protest gaan. • Het protestbord spreekt de kijker/lezer een beetje aan. • Er worden/wordt (een) correcte zin(nen) gebruikt. • Het protestbord ziet er verzorgd uit.
80 punten	<ul style="list-style-type: none"> • De zin/yell maakt niet duidelijk waarover de leerlingen in protest gaan. • Het protestbord spreekt de kijker/lezer niet aan. • Er worden/wordt geen correcte zin(nen) gebruikt. • Het protestbord ziet er verzorgd uit.

Antwoorden bij de toetsen
Les 4-9-14-19

ANTWOORDEN TOETS LES 4

'Groep zeven slaat terug' - Jacques Vriens

	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3, 4, 5	20	100
Woordenschat	6, 7, 8, 9, 10	20	100
Totaal			200

BL	1	C
	2	B
	3	A
	4	C
	5	De kinderen rennen achter Patrick aan. Het is voor hen meer een spelletje, dan dat ze daadwerkelijk proberen de hoofddoek van Latifa terug te pakken.
WS	6	Verbeten is grimmig en vastberaden
	7	De chantage is dreigen om iets ergs te doen als de ander niet iets voor jou doet.
	8	ter beoordeling van de leerkracht
	9	C
	10	A

ANTWOORDEN TOETS LES 9

'Groep zeven slaat terug' - Jacques Vriens

	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3, 4, 5	20	100
Woordenschat	6, 7, 8, 9, 10	20	100
Totaal			200

BL	1	B
	2	D
	3	C
	4	C
	5	Sarah denkt soms dat het haar eigen schuld is, omdat haar moeder zegt dat haar vader het idee heeft dat hij tekortschiet tegenover zijn kinderen. Ze denkt wellicht dat ze te veeleisend of vervelend is.
WS	6	De fauteuil is en luie stoel
	7	In rep en roer is in opwindning en verwarring.
	8	ter beoordeling van de leerkracht
	9	B
	10	D

ANTWOORDEN TOETS LES 14

‘Groep zeven slaat terug’ - Jacques Vriens

	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3, 4, 5	20	100
Woordenschat	6, 7, 8, 9, 10	20	100
Totaal			200

BL	1	B
	2	A
	3	C
	4	B
	5	Dagmar en Youssef kruipen voor Sarah achter de bank zodat ze mogelijk kunnen horen wat ze zeggen over de mishandelingen thuis. Ze hopen haar dan verder te kunnen helpen, mocht dat nodig zijn.
WS	6	Minachtend is als je laat merken dat je iemand onbelangrijk en waardeloos vindt.
	7	Triomfantelijk is trots als een overwinnaar.
	8	<i>ter beoordeling van de leerkracht</i>
	9	C
	10	C

ANTWOORDEN TOETS LES 19

‘Groep zeven slaat terug’ - Jacques Vriens

	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3, 4, 5	20	100
Woordenschat	6, 7, 8, 9, 10	20	100
Totaal			200

BL	1	A
	2	B
	3	C
	4	D
	5	De kinderen in de klas konden merken dat het beter ging met Sarah, omdat ze minder verlegen werd en zelfs durfde toe te geven dat ze verliefd was op Youssef.
WS	6	Hartgrondig is uit het diepst van je hart.
	7	Onverbiddelijk is vasthoudend aan een besluit, niet over te halen.
	8	<i>ter beoordeling van de leerkracht</i>
	9	A
	10	B

Disclaimer

De inhoud van deze leerkrachthandleiding is het werk van Success for All - Nederland medewerkers van het GION, Rijksuniversiteit Groningen. De inhoud hiervan is vertrouwelijk en mag alleen gebruikt worden door scholen die toestemming hebben vanuit Success for All - Nederland om met het programma te werken.
